

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΣΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΟΣ

Είδος: ΚΩΔΙΚΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΑΛΛ/ΣΕΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Έτος: 2001

ΦΕΚ: Α 17 20010206

Τέθηκε σε ισχύ: 06.05.2001

Ημ.Υπογραφής: 02.02.2001

Τίτλος

Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων

Σχόλια

Ο παρών Κώδικας κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο Ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17) και σύμφωνα με το άρθρο δεύτερο του ίδιου νόμου η ισχύς του αρχίζει από 06.05.2001. Σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρου 1 Ν. 3027/2002 (ΦΕΚ Α' 152), αντί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης μπορεί να γίνει ανταλλαγή του υπό απαλλοτρίωση ακινήτου με ακίνητο κυριότητας της Ο.Σ.Κ. Α.Ε., με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο νόμο αυτό.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο: 1

Ημ/νία: 17.01.2018

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΚΗΡΥΞΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Τρόπος κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ

Σχόλια

Το παρόν τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 168 του ν. 4512/2018 ΦΕΚ Α 5/17.1.2017

Κείμενο Άρθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΚΗΡΥΞΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

« 1. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου, καθώς και η σύσταση εμπράγματος δικαιώματος σε βάρος αυτού για δημόσια ωφέλεια, εφόσον επιτρέπεται από το νόμο, κηρύσσεται : α. Με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού, ανάλογα με το σκοπό της απαλλοτρίωσης, β. με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου για έργα αρμοδιότητας της οικείας Περιφέρειας, πλην της περίπτωσης κατά την οποία η απαλλοτριούμενη έκταση βρίσκεται εκτός σχεδίου πόλεως και είναι μικρότερη των 15.000 τετραγωνικών μέτρων για το σύνολο των απαιτήσεων του έργου σε χώρο, οπότε κηρύσσεται με απόφαση του Περιφερειάρχη, γ. με κοινή απόφαση του εποπτεύοντα Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, όταν κηρύσσεται υπέρ νομικού προσωπικού είτε δημοσίου είτε ιδιωτικού ή η δαπάνη της απαλλοτρίωσης βαρύνει τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού.

2. Τα παραπάνω όργανα, μπορούν, λόγω ιδιαιτεροτήτων του έργου, να εισηγούνται αιτιολογημένα τη συναρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών εφόσον η απαλλοτρίωση αφορά σε έργα της Κεντρικής Διοίκησης ή του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Οικονομικών εφόσον αφορά έργα της Περιφέρειας.

3. Τα κατά περίπτωση αρμόδια, για τη κήρυξη της απαλλοτρίωσης, όργανα της παραγράφου 1 αποστέλλουν στο Υπουργείο Οικονομικών, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης, δύο (2) αντίτυπα του οικείου κτηματολογικού πίνακα και του διαγράμματος σε αναλογική μορφή και ένα (1) σε ηλεκτρονική μορφή. Επίσης, από ένα (1) αντίτυπο αναλογικού και ηλεκτρονικού αρχείου των κτηματολογικών στοιχείων, αποστέλλεται εντός της ίδιας προθεσμίας από το αρμόδιο όργανο της παραγράφου 1 στην οικεία Κτηματική Υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών προς γνώση της για τη σύνταξη έκθεσης, εάν υπάρχουν καταγεγραμμένα δικαιώματα του Δημοσίου ή του Παλαιού Εκκλησιαστικού Ταμείου (ΠΕΤ) επί της απαλλοτριούμενης ζώνης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 32 του ν. 1473/1984 (Α' 127) και στην οικεία Δασική Υπηρεσία για σύνταξη έκθεσης εάν υπάρχουν δικαιώματα του Δημοσίου επί ακινήτων που φέρονται ως ιδιωτικά ή διεκδικούνται από ιδιώτες, ενώ εμπίπτουν στο καθεστώς προστασίας του ν. 3208/2003 (Α'303), με βάση τα στοιχεία που τηρεί. Αμφότερες οι υπηρεσίες του προηγούμενου εδαφίου διαβιβάζουν τις εκθέσεις τους στην Αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση και στον βαρυνόμενο με τη δαπάνη αυτής, εντός τριμήνου από την υποβολή του σχετικού αιτήματος. Οι εκθέσεις αυτές δύναται να συντάσσονται και πριν τη κήρυξη της απαλλοτρίωσης ύστερα από την υποβολή σχετικού αιτήματος του αρμόδιου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης οργάνου της παραγράφου 1 κατά τη σύνταξη του κτηματολογικού πίνακα και διαγράμματος, εφόσον έχει οριστικοποιηθεί το εύρος της απαλλοτριούμενης ζώνης.

4. Η απόφαση κήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτου δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και θεωρείται ότι κηρύχθηκε από τη δημοσίευσή της.»

Άρθρο: 2

Ημ/νία: 23.12.2014

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ-ΕΞΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

Τίτλος Άρθρου

Αγορά και ανταλλαγή απαλλοτριωτέου ακινήτου.

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΓΟΡΑ, ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ

Σχόλια

Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 4122/2013 ΦΕΚ Α 49/19.2.2013 - Η παρ.1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013). - Το εντός "" τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 61 του ν. 4170/2013 ΦΕΚ Α 163/12.7.2013. =====
- Η παρ. 1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4314/2014 (ΦΕΚ Α' 265/23.12.2014).

Κείμενο Άρθρου

«1. Το αρμόδιο όργανο της παραγράφου 1 του άρθρου 1 δύναται, αντί της κατά το άρθρο 1 αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, να προβαίνει στην απευθείας εξαγορά του ακινήτου. Η εξαγορά αυτή δύναται να γίνει και μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, πάντως όμως μέχρι να εκδοθεί η δικαστική απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης. Το τίμημα της εξαγοράς καθορίζεται, κατ' ανώτατο όριο από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 15 ή από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή. Κατά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης το Δημόσιο εκπροσωπείται από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή κατά περίπτωση, από τον αρμόδιο Υπουργό, οι οποίοι δύναται να εξουσιοδοτήσουν εγγράφως για την υπογραφή αυτής τον Προϊστάμενο της οικείας Κτηματικής Υπηρεσίας ή άλλης Υπηρεσίας του νομού. Αντίγραφο της συναπτόμενης σύμβασης, μαζί με το διάγραμμα στο οποίο εικονίζεται το ακίνητο που περιέρχεται στο Δημόσιο αποστέλλεται στην αρμόδια αρχή για να καταγραφεί ως δημόσιο κτίμα.»

2. Αντί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δύναται, επίσης, να γίνει ανταλλαγή του απαλλοτριωτέου ακινήτου με ακίνητο του Δημοσίου ή της Περιφέρειας, εφόσον συμφωνεί η αρχή που έχει, κατά τις κείμενες διατάξεις, τη διαχείρισή του. Εάν η αξία του ενός ακινήτου υπολείπεται της αξίας του άλλου, η διαφορά καταβάλλεται σε χρήμα.

Τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο για την εξαγορά εφαρμόζονται αναλόγως και για την ανταλλαγή του ακινήτου.»

Άρθρο: 2

Ημ/νία: 19.02.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ-ΕΞΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

Τίτλος Αρθρου

Αγορά και ανταλλαγή απαλλοτριωτέου ακινήτου.

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΓΟΡΑ, ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ

Σχόλια

Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 4122/2013 ΦΕΚ Α 49/19.2.2013

Κείμενο Αρθρου

« 1. Το κατά περίπτωση αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης όργανο δύναται να προβαίνει, με σχετική απόφασή του, αντί της απαλλοτρίωσης, σε απευθείας εξαγορά του αναγκαίου ακινήτου. Η εξαγορά δύναται να γίνει και μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, πάντως, όμως, μέχρι να εκδοθεί η δικαστική απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης. Το τίμημα της εξαγοράς καθορίζεται, κατ' ανώτατο όριο, από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 15 ή από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή. Κατά τη σύναψη της σύμβασης εξαγοράς το Δημόσιο εκπροσωπείται κατά περίπτωση από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή, από τον αρμόδιο εκ του σκοπού του έργου Υπουργό ή από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, οι οποίοι δύναται να εξουσιοδοτήσουν εγγράφως, για την υπογραφή αυτής, πάρεδρο ή δικαστικό αντιπρόσωπο του Ν.Σ.Κ. ή τον Προϊστάμενο της οικείας Κτηματικής Υπηρεσίας του νομού. Η οικεία Περιφέρεια εκπροσωπείται από τον Περιφερειάρχη.

Αντίγραφο της συναφθείσας σύμβασης, μαζί με το διάγραμμα στο οποίο εικονίζεται το ακίνητο που περιέρχεται στο Δημόσιο, αποστέλλεται στην αρμόδια αρχή για να καταγραφεί ως δημόσιο κτήμα.

2. Αντί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δύναται, επίσης, να γίνει ανταλλαγή του απαλλοτριωτέου ακινήτου με ακίνητο του Δημοσίου ή της Περιφέρειας, εφόσον συμφωνεί η αρχή που έχει, κατά τις κείμενες διατάξεις, τη διαχείρισή του. Εάν η αξία του ενός ακινήτου υπολείπεται της αξίας του άλλου, η διαφορά καταβάλλεται σε χρήμα.

Τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο για την εξαγορά εφαρμόζονται αναλόγως και για την ανταλλαγή του ακινήτου.»

Αρθρο: 3

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΗΡΥΞΗΣ

Τίτλος Αρθρου

Προϋποθέσεις κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Σχόλια

Η εντός " " λέξη του δευτέρου εδαφίου της παρ. 4 και το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 6 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με τις περίπτ. α και β, αντίστοιχα, της παρ. 1 άρθρου 1 Ν. 2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18). Η παρ. 7 προστέθηκε με την περίπτ. γ της παρ. 1 άρθρου 1 Ν. 2985/2002. Σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), που τροποποιεί το άρθρο 2 Ν. 2985/2002, η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει πλέον από 01.01.2002 (παλαιά έναρξη ισχύος 04.02.2002). Σύμφωνα με την περίπτ. β της παρ. 1 άρθρου 15 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207), στην, κατά την περίπτ. α της ίδιας παρ., απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης αιτιολογείται ειδικά η δυνατότητα κάλυψης της δαπάνης αποζημίωσης του απαλλοτριωτέου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 εδάφια τέταρτο έως όγδοο του παρόντος άρθρου. Η δαπάνη της απαλλοτρίωσης βαρύνει τον υπέρ ου η απαλλοτρίωση. Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 19 Ν. 3175/2003, για την εκτίμηση, στην οποία προβαίνει το δικαστήριο, προκειμένου να καταβληθεί εύλογη αποζημίωση, λαμβάνεται υπόψη και η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, που συντάσσεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την περιέλευση στον Πρόεδρο της Επιτροπής της πράξης ορισμού εμπειρογνώμονα που προβλέπεται στην παραπάνω διάταξη, ο οποίος γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την περιέλευση της σχετικής αίτησης του Προέδρου της Επιτροπής στο δικαστήριο του άρθρου 19 του παρόντος νόμου. Η αίτηση της παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου 15 μπορεί να υποβάλλεται και πριν από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης μετά την, κατά την παρ. 5 του παρόντος άρθρου, ανακοίνωση. Η εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης για αυτή την αιτία δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού

προσδιορισμού της, για τον οποίο η διαδικασία χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 19 έως 21 του παρόντος νόμου. Ο επισπεύδων υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης του Εφετείου για την έναρξη των εργασιών. Σύμφωνα με την περίπτ. α της παρ. 1 άρθρου 17 Ν. 3175/2003, το κτηματολογικό διάγραμμα και ο κτηματολογικός πίνακας που προβλέπονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου συντάσσονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπέρ ου η απαλλοτρίωση ή από άλλον επισπεύδοντα την απαλλοτρίωση, που ορίζεται σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτ. γ της παρ. 1 άρθρου 15 του ανωτέρω νόμου, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών από την απόφαση του Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου για την πραγματοποίηση των έργων ανάλογα με την περίπτωση. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, τα παραπάνω κτηματολογικά στοιχεία συντάσσονται με επιμέλεια του Διαχειριστή του Συστήματος και με δαπάνη του υπέρ ου, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την επομένη της συμπλήρωσης της αρχικής προθεσμίας για τη σύνταξη τους. Το κτηματολογικό διάγραμμα και ο κτηματολογικός πίνακας υπογράφονται από διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό και θεωρούνται από δημόσια αρχή. Σύμφωνα, επίσης, με την περίπτ. β της παρ. 1 άρθρου 17 Ν. 3175/2003, η ανακοίνωση που προβλέπεται στην παρ. 5 του παρόντος άρθρου συντάσσεται από τον επισπεύδοντα την απαλλοτρίωση. Η δημοσίευση και η τοιχοκόλληση αυτής γίνεται τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης στο ΦΕΚ και στο κατάστημα του δήμου ή κοινότητας και της Δ.Ε.Η. Α.Ε., στην περιφέρεια των οποίων βρίσκεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής, από δικαστικό επιμελητή μετά από εντολή του επισπεύδοντος.

===== - Τα εντός " " εδ. στο τέλος της παρ. 1 προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " πρώτο εδ. της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " πρώτο εδ. της παρ. 5 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Η περίπτ.α) της παρ.1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) και εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που δεν έχει ανατεθεί η σύνταξη του κτηματολογικού πίνακα και διαγράμματος κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013. - Οι περιπτ. δ) και ε) προσετέθηκαν στην παρ.1 του παρόντος με την παρ.4 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) ενώ η διάταξη του τελευτ.εδαφίου της παρ.1 εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις που δεν έχει εγκριθεί ο οικείος κτηματολογικός πίνακας και διάγραμμα κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013.

Κείμενο Αρθρου

1. Για την έκδοση απόφασης κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης απαιτούνται:

«α) κτηματολογικό διάγραμμα, το οποίο να απεικονίζει την απαλλοτριούμενη έκταση και τις ιδιοκτησίες, ύστερα από έλεγχο και εφαρμογή των τίτλων ιδιοκτησίας, εκτός των περιπτώσεων όπου έχουν οριστικοποιηθεί οι κτηματολογικές εγγραφές». β) κτηματολογικός πίνακας ο οποίος να εμφανίζει τους εικαζόμενους ιδιοκτήτες των απαλλοτριούμενων ακινήτων, το εμβαδόν κάθε ιδιοκτησίας, καθώς και όλα τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών και λοιπών συστατικών που τυχόν υπάρχουν σε κάθε ιδιοκτησία και γ) τήρηση των διαδικασιών για τη χωροθέτηση του έργου, που προβλέπονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από το ν. 1650/1986 και την κ.υ.α.69269/5387/25.10.1990 (ΦΕΚ67B), όπως ισχύουν κάθε φορά, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί απαλλοτρίωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερομένων στις διατάξεις αυτές. Η τήρηση των διαδικασιών αυτών μπορεί να παραλείπεται όταν η συγκεκριμένη θέση του έργου έχει ήδη ειδικά προβλεφθεί σε κείμενο ευρύτερου χωροταξικού ή πολεοδομικού σχεδιασμού.

«Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι οποίες αιτιολογούνται επαρκώς από τον φορέα εκτέλεσης του έργου, η απαλλοτρίωση μπορεί να κηρύσσεται με απλό διάγραμμα οριζοντιογραφίας, κλίμακας ανάλογης προς την πυκνότητα των ακινήτων, επί του οποίου δέον να εμφανίζεται, ευκρινώς και με σχετική ακρίβεια, το όριο της απαλλοτρίωσης και να έχει υπολογισθεί το συνολικό εμβαδό της απαλλοτριούμενης έκτασης. Στην περίπτωση αυτή, το κτηματολογικό διάγραμμα και ο πίνακας ιδιοκτησιών πρέπει να συντάσσονται και εγκρίνονται από την αρμόδια Υπηρεσία που πρότείνει την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, εντός εννέα (9) μηνών από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, άλλως η απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδίκαια.» «δ) εκτίμηση της αξίας των απαλλοτριούμενων ακινήτων σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 15 του παρόντος, ε) έκθεση της οικείας Κτηματικής Υπηρεσίας και της Δασικής Υπηρεσίας περί ύπαρξης ή μη δικαιωμάτων του Δημοσίου στην απαλλοτριούμενη έκταση. Στις περιπτώσεις δ' και ε' οι εκθέσεις συντάσσονται εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος με όλα τα απαιτούμενα για την απόδειξη του δικαιώματος της ιδιοκτησίας έγγραφα και διαγράμματα.»

«2. Το κτηματολογικό διάγραμμα και ο πίνακας συντάσσονται υποχρεωτικά με βάση τις τελευταίες αποτυπώσεις των ιδιοκτησιών από δημόσια αρχή, εφόσον υφίστανται και εκτός των άλλων αποτυπώνουν και τα τμήματα των ιδιοκτησιών που μένουν εκτός απαλλοτρίωσης, σε ικανή επιφάνεια, ώστε να διευκολύνεται ο καθορισμός της μείωσης της αξίας ή η ωφέλεια αυτών από την απαλλοτρίωση και τις επιπτώσεις του έργου.» Τα στοιχεία αυτά μπορεί να συνταχθούν και μετά προηγούμενη έγκαιρη πρόσκληση των ιδιοκτητών να παραδώσουν τους τίτλους ιδιοκτησίας τους, οπότε εφαρμόζεται η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του παρόντος.

Αν η αρχή που είναι αρμόδια για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης κρίνει ότι τα στοιχεία των περιπτώσεων α' και β της προηγούμενης παραγράφου είναι ατελή ή έχουν ανάγκη διόρθωσης, τα

αναπέμπει στην υπηρεσία που τα συνέταξε ή ενέκρινε προς συμπλήρωση ή διόρθωση.

3. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αγροτικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας Γεωργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην περιοχή της οποίας βρίσκεται η έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής. Η αρνητική γνώμη δεν παρακωλύει την κήρυξη της απαλλοτρίωσης.

4. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δασικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας.

Σε περίπτωση αρνητικής γνώμης η κήρυξη της απαλλοτρίωσης γίνεται κατά τα οριζόμενα στο "τρίτο" εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος.

«5. Για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης απαιτείται επίσης, σε κάθε περίπτωση, ανακοίνωση της Υπηρεσίας ή του Φορέα που ζητεί την απαλλοτρίωση, στην οποία αναφέρεται ο σκοπός αυτής και προσδιορίζεται η απαλλοτριωτέα έκταση ως προς τα όρια της επί οριζοντιογραφικού διαγράμματος σε ανάλογη κλίμακα με την πυκνότητα των ιδιοκτησιών, ευθύς ως οριστικοποιηθεί το εύρος της ζώνης κατάληψης του έργου. Με την ανακοίνωση, καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη κατάλληλων για τον σκοπό της απαλλοτρίωσης ακινήτων». Με την ανακοίνωση καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη κατάλληλων για το σκοπό της απαλλοτρίωσης ακινήτων. Η ανακοίνωση δημοσιεύεται σε μια ημερήσια εφημερίδα που εκδίδεται στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη, εάν η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής βρίσκεται στα όρια αρμοδιότητας του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης, ή σε μια εφημερίδα που εκδίδεται στην πρωτεύουσα του νομού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής. Παραλλήλως, γίνεται τοιχοκόλληση της ανακοίνωσης στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριωτέα ακίνητα. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται πρακτικό από όργανο του δήμου ή της κοινότητας, το οποίο υποβάλλεται στην υπηρεσία που εξέδωσε την ανακοίνωση. Η δημοσίευση της ανακοίνωσης και η τοιχοκόλληση γίνονται έναν τουλάχιστον μήνα πριν τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η σχετική δαπάνη βαρύνει τον υπόχρεο για την καταβολή της αποζημίωσης.

Ανακοίνωση δεν απαιτείται προκειμένου περί απαλλοτριώσεων που κηρύσσονται για την κάλυψη στρατιωτικών και έκτακτων κοινωνικών αναγκών.

6. "Σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται από τον παρόντα Κώδικα ή την κείμενη νομοθεσία ως προϋπόθεση κήρυξης της απαλλοτρίωσης η ενέργεια ή η διατύπωση γνώμης από οποιαδήποτε αρχή ή υπηρεσία και δεν τάσσεται προθεσμία για τη διατύπωση αυτής, η προθεσμία αυτή είναι δύο μήνες από την περιέλευση σε αυτήν της σχετικής πρόσκλησης. Εάν εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η κήρυξη της απαλλοτρίωσης χωρεί νομίμως." Η τήρηση των διατυπώσεων των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου παραλείπεται, αν τα σχετικά ζητήματα έχουν ήδη αρμοδίως εξετασθεί στο πλαίσιο τήρησης των διαδικασιών της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

"7. Εφόσον υπόχρεος για την καταβολή της αποζημίωσης είναι το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., απαιτείται βεβαίωση του αρμόδιου για την έκδοση της πράξης οργάνου για το μέγεθος της δαπάνης και τον τρόπο καλύψεώς της, με μνεία του αντίστοιχου φορέα και Κωδικού αριθμού εξόδου του οικείου προϋπολογισμού από την εγγεγραμμένη πίστωση των οποίων πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό ή η εγγεγραμμένη έχει εξαντληθεί ή είναι ανεπαρκής, αναγράφεται η κατά τα άρθρα 15-18 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α') απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για εγγραφή ή μεταφορά πιστώσεως ή, εν πάση περιπτώσει, η πηγή από την οποία θα καλυφθεί η σχετική δαπάνη. Η βεβαίωση αυτή μνημονεύεται υποχρεωτικά στο προοίμιο της πράξης κήρυξης της απαλλοτρίωσης. Εφόσον υπόχρεος για την καταβολή της αποζημίωσης είναι Ν.Π.Ι.Δ. ή φυσικό πρόσωπο, με το έγγραφο που απευθύνει στην αρμόδια για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αρχή και με το οποίο ζητεί την κήρυξη, πρέπει να προσδιορίζει κατά προσέγγιση την απαιτούμενη για τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης δαπάνη και να δηλώνει ρητά την πρόθεση και δυνατότητα του να προβεί στη συντέλεση μέσα στις νόμιμες προθεσμίες. Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 15 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή. Στην πράξη κήρυξης της απαλλοτρίωσης περιέχεται υποχρεωτικά όρος κατά τον οποίο ο υπέρ ου πρέπει να καταθέσει σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της πράξης εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος για το 20% της προβλεπόμενης δαπάνης. Αν η επιστολή αυτή δεν κατατεθεί εμπρόθεσμα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 2 του άρθρου 11 του Κώδικα. Αν ο υπέρ ου δεν προβεί στη συντέλεση στις νόμιμες προθεσμίες, η εγγυητική επιστολή καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου και των αναγνωρισμένων δικαιούχων σε ποσοστό 50% για τον καθένα."

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΗΡΥΞΗΣ

Τίτλος Αρθρου

Προϋποθέσεις κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Σχόλια

Η εντός " " λέξη του δευτέρου εδαφίου της παρ. 4 και το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 6 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με τις περίπτ. α και β, αντίστοιχα, της παρ. 1 άρθρου 1 Ν. 2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18). Η παρ. 7 προστέθηκε με την περίπτ. γ της παρ. 1 άρθρου 1 Ν. 2985/2002. Σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), που τροποποιεί το άρθρο 2 Ν. 2985/2002, η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει πλέον από 01.01.2002 (παλαιά έναρξη ισχύος 04.02.2002). Σύμφωνα με την περίπτ. β της παρ. 1 άρθρου 15 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207), στην, κατά την περίπτ. α της ίδιας παρ., απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης αιτιολογείται ειδικά η δυνατότητα κάλυψης της δαπάνης αποζημίωσης του απαλλοτριωτέου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 εδάφια τέταρτο έως όγδοο του παρόντος άρθρου. Η δαπάνη της απαλλοτρίωσης βαρύνει τον υπέρ ου η απαλλοτρίωση. Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 19 Ν. 3175/2003, για την εκτίμηση, στην οποία προβαίνει το δικαστήριο, προκειμένου να καταβληθεί εύλογη αποζημίωση, λαμβάνεται υπόψη και η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, που συντάσσεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την περιέλευση στον Πρόεδρο της Επιτροπής της πράξης ορισμού εμπειρογνώμονα που προβλέπεται στην παραπάνω διάταξη, ο οποίος γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την περιέλευση της σχετικής αίτησης του Προέδρου της Επιτροπής στο δικαστήριο του άρθρου 19 του παρόντος νόμου. Η αίτηση της παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου 15 μπορεί να υποβάλλεται και πριν από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης μετά την, κατά την παρ. 5 του παρόντος άρθρου, ανακοίνωση. Η εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης για αυτή την αιτία δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της, για τον οποίο η διαδικασία χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 19 έως 21 του παρόντος νόμου. Ο επισπεύδων υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης του Εφετείου για την έναρξη των εργασιών. Σύμφωνα με την περίπτ. α της παρ. 1 άρθρου 17 Ν. 3175/2003, το κτηματολογικό διάγραμμα και ο κτηματολογικός πίνακας που προβλέπονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου συντάσσονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπέρ ου η απαλλοτρίωση ή από άλλον επισπεύδοντα την απαλλοτρίωση, που ορίζεται σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτ. γ της παρ. 1 άρθρου 15 του ανωτέρω νόμου, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων μηνών από την απόφαση του Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου για την πραγματοποίηση των έργων ανάλογα με την περίπτωση. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, τα παραπάνω κτηματολογικά στοιχεία συντάσσονται με επιμέλεια του Διαχειριστή του Συστήματος και με δαπάνη του υπέρ ου, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την επομένη της συμπλήρωσης της αρχικής προθεσμίας για τη σύνταξη τους. Το κτηματολογικό διάγραμμα και ο κτηματολογικός πίνακας υπογράφονται από διπλωματούχο τοπογράφο μηχανικό και θεωρούνται από δημόσια αρχή. Σύμφωνα, επίσης, με την περίπτ. β της παρ. 1 άρθρου 17 Ν. 3175/2003, η ανακοίνωση που προβλέπεται στην παρ. 5 του παρόντος άρθρου συντάσσεται από τον επισπεύδοντα την απαλλοτρίωση. Η δημοσίευση και η τοιχοκόλληση αυτής γίνεται τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης στο ΦΕΚ και στο κατάστημα του δήμου ή κοινότητας και της Δ.Ε.Η. Α.Ε., στην περιφέρεια των οποίων βρίσκεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής, από δικαστικό επιμελητή μετά από εντολή του επισπεύδοντος.

===== - Τα εντός " " εδ. στο τέλος της παρ. 1 προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " πρώτο εδ. της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " πρώτο εδ. της παρ. 5 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Η περίπτ.α) της παρ.1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) και εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που δεν έχει ανατεθεί η σύνταξη του κτηματολογικού πίνακα και διαγράμματος κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013. - Οι περιπτ. δ) και ε) προσετέθηκαν στην παρ.1 του παρόντος με την παρ.4 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) ενώ η διάταξη του τελευτ.εδαφίου της παρ.1 εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις που δεν έχει εγκριθεί ο οικείος κτηματολογικός πίνακας και διάγραμμα κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013. ===== - Η περίπτωση α' της παρ. 1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4314/2014 (ΦΕΚ Α' 265/23.12.2014). ===== Η παρ. 1 του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 169 του ν. 4512/2018 ΦΕΚ Α 5/17.1.2018.

Κείμενο Αρθρου

«1. Για την έκδοση απόφασης κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης απαιτούνται: α) κτηματολογικό διάγραμμα, στο οποίο απεικονίζονται η απαλλοτριούμενη έκταση και οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν, β) κτηματολογικός πίνακας ο οποίος να εμφανίζει τους εικαζόμενους ιδιοκτήτες των απαλλοτριούμενων ακινήτων, το εμβαδόν κάθε ιδιοκτησίας, καθώς και όλα τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών και λοιπών συστατικών που τυχόν υπάρχουν σε κάθε

ιδιοκτησία και γ) τήρηση των διαδικασιών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου ή της δραστηριότητας σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4014/2011 (Α'209) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων, όπως ισχύουν κάθε φορά, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί απαλλοτρίωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερομένων στις διατάξεις αυτές. Η τήρηση των διαδικασιών αυτών μπορεί να παραλείπεται όταν η συγκεκριμένη θέση του έργου έχει ήδη ειδικά προβλεφθεί σε κείμενο ευρύτερου χωροταξικού ή πολεοδομικού σχεδιασμού. Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι οποίες αιτιολογούνται επαρκώς από τον φορέα εκτέλεσης του έργου, η απαλλοτρίωση μπορεί να κηρύσσεται με απλό διάγραμμα οριζοντιογραφίας, κλίμακας ανάλογης προς την πυκνότητα των ακινήτων, επί του οποίου δέον να εμφανίζεται, ευκρινώς και με σχετική ακρίβεια, το όριο της απαλλοτρίωσης και να έχει υπολογισθεί το συνολικό εμβαδό της απαλλοτριούμενης έκτασης. Στην περίπτωση αυτή, το κτηματολογικό διάγραμμα και ο πίνακας ιδιοκτησιών πρέπει να συντάσσονται και εγκρίνονται από την αρμόδια Υπηρεσία που πρότείνει την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, εντός εννέα (9) μηνών από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, άλλως η απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδίκαια.»

«2. Το κτηματολογικό διάγραμμα και ο πίνακας συντάσσονται υποχρεωτικά με βάση τις τελευταίες αποτυπώσεις των ιδιοκτησιών από δημόσια αρχή, εφόσον υφίστανται και εκτός των άλλων αποτυπώνουν και τα τμήματα των ιδιοκτησιών που μένουν εκτός απαλλοτρίωσης, σε ικανή επιφάνεια, ώστε να διευκολύνεται ο καθορισμός της μείωσης της αξίας ή η ωφέλεια αυτών από την απαλλοτρίωση και τις επιπτώσεις του έργου.» Τα στοιχεία αυτά μπορεί να συνταχθούν και μετά προηγούμενη έγκαιρη πρόσκληση των ιδιοκτητών να παραδώσουν τους τίτλους ιδιοκτησίας τους, οπότε εφαρμόζεται η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του παρόντος.

Αν η αρχή που είναι αρμόδια για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης κρίνει ότι τα στοιχεία των περιπτώσεων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου είναι ατελή ή έχουν ανάγκη διόρθωσης, τα αναπέμπει στην υπηρεσία που τα συνέταξε ή ενέκρινε προς συμπλήρωση ή διόρθωση.

3. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αγροτικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας Γεωργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στην περιοχή της οποίας βρίσκεται η έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής. Η αρνητική γνώμη δεν παρακωλύει την κήρυξη της απαλλοτρίωσης.

4. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δασικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας.

Σε περίπτωση αρνητικής γνώμης η κήρυξη της απαλλοτρίωσης γίνεται κατά τα οριζόμενα στο "τρίτο" εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος.

«5. Για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης απαιτείται επίσης, σε κάθε περίπτωση, ανακοίνωση της Υπηρεσίας ή του Φορέα που ζητεί την απαλλοτρίωση, στην οποία αναφέρεται ο σκοπός αυτής και προσδιορίζεται η απαλλοτριωτέα έκταση ως προς τα όρια της επί οριζοντιογραφικού διαγράμματος σε ανάλογη κλίμακα με την πυκνότητα των ιδιοκτησιών, ευθύς ως οριστικοποιηθεί το εύρος της ζώνης κατάληψης του έργου. Με την ανακοίνωση, καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη κατάλληλων για τον σκοπό της απαλλοτρίωσης ακινήτων». Με την ανακοίνωση καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη κατάλληλων για το σκοπό της απαλλοτρίωσης ακινήτων. Η ανακοίνωση δημοσιεύεται σε μια ημερήσια εφημερίδα που εκδίδεται στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη, εάν η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής βρίσκεται στα όρια αρμοδιότητας του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης, ή σε μια εφημερίδα που εκδίδεται στην πρωτεύουσα του νομού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής. Παράλληλα, γίνεται τοιχοκόλληση της ανακοίνωσης στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριωτέα ακίνητα. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται πρακτικό από όργανο του δήμου ή της κοινότητας, το οποίο υποβάλλεται στην υπηρεσία που εξέδωσε την ανακοίνωση. Η δημοσίευση της ανακοίνωσης και η τοιχοκόλληση γίνονται έναν τουλάχιστον μήνα πριν τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η σχετική δαπάνη βαρύνει τον υπόχρεο για την καταβολή της αποζημίωσης.

Ανακοίνωση δεν απαιτείται προκειμένου περί απαλλοτριώσεων που κηρύσσονται για την κάλυψη στρατιωτικών και έκτακτων κοινωνικών αναγκών.

6. "Σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται από τον παρόντα Κώδικα ή την κείμενη νομοθεσία ως προϋπόθεση κήρυξης της απαλλοτρίωσης η ενέργεια ή η διατύπωση γνώμης από οποιαδήποτε αρχή ή υπηρεσία και δεν τάσσεται προθεσμία για τη διατύπωση αυτής, η προθεσμία αυτή είναι δύο μήνες από την περιέλευση σε αυτήν της σχετικής πρόσκλησης. Εάν εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η κήρυξη της απαλλοτρίωσης χωρεί νομίμως." Η τήρηση των διατυπώσεων των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου παραλείπεται, αν τα σχετικά ζητήματα έχουν ήδη αρμοδίως εξετασθεί στο πλαίσιο τήρησης των διαδικασιών της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

"7. Εφόσον υπόχρεος για την καταβολή της αποζημίωσης είναι το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., απαιτείται βεβαίωση του αρμόδιου για την έκδοση της πράξης οργάνου για το μέγεθος της δαπάνης και τον τρόπο καλύψεώς της, με μνεία του αντίστοιχου φορέα και Κωδικού αριθμού εξόδου του οικείου

προϋπολογισμού από την εγγεγραμμένη πίστωση των οποίων πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό ή η εγγεγραμμένη έχει εξαντληθεί ή είναι ανεπαρκής, αναγράφεται η κατά τα άρθρα 15-18 του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α') απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για εγγραφή ή μεταφορά πιστώσεως ή, εν πάση περιπτώσει, η πηγή από την οποία θα καλυφθεί η σχετική δαπάνη. Η βεβαίωση αυτή μνημονεύεται υποχρεωτικά στο προοίμιο της πράξης κήρυξης της απαλλοτρίωσης. Εφόσον υπόχρεος για την καταβολή της αποζημίωσης είναι Ν.Π.Ι.Δ. ή φυσικό πρόσωπο, με το έγγραφο που απευθύνει στην αρμόδια για την κήρυξη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αρχή και με το οποίο ζητεί την κήρυξη, πρέπει να προσδιορίζει κατά προσέγγιση την απαιτούμενη για τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης δαπάνη και να δηλώνει ρητά την πρόθεση και δυνατότητα του να προβεί στη συντέλεση μέσα στις νόμιμες προθεσμίες. Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 15 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή. Στην πράξη κήρυξης της απαλλοτρίωσης περιέχεται υποχρεωτικά όρος κατά τον οποίο ο υπέρ ου πρέπει να καταθέσει σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της πράξης εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος για το 20% της προβλεπόμενης δαπάνης. Αν η επιστολή αυτή δεν κατατεθεί εμπρόθεσμα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 2 του άρθρου 11 του Κώδικα. Αν ο υπέρ ου δεν προβεί στη συντέλεση στις νόμιμες προθεσμίες, η εγγυητική επιστολή καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου και των αναγνωρισμένων δικαιούχων σε ποσοστό 50% για τον καθένα."

Άρθρο: 4

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Περιεχόμενο αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Σχόλια

- Τα εντός " " εδ. στο τέλος του παρόντος προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 124 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Άρθρου

Η αναγκαστική απαλλοτρίωση της κυριότητας του ακινήτου επιφέρει αυτοδικαίως και την απαλλοτρίωση κάθε κτίσματος, κατασκευής και δένδρου που υπάρχει πάνω σε αυτό και κάθε άλλου συστατικού του πράγματος, κατά τα άρθρα 953 και επόμενα του Αστικού Κώδικα, ανεξάρτητα από τη μνεία τους στην απόφαση κήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή στο κτηματολογικό διάγραμμα ή στον κτηματολογικό πίνακα.

«Το εύρος της απαλλοτριούμενης έκτασης προσδιορίζεται από τις οριογραμμές της απαλλοτρίωσης και περιλαμβάνει όλα τα ιδιωτικά ακίνητα που βρίσκονται εντός αυτής, είτε έχουν εξ αρχής καταγραφεί ως ιδιωτικά και αποζημιούμενα στον οικείο κτηματολογικό πίνακα και το διάγραμμα της κήρυξης είτε διαπιστωθεί η ιδιότητά τους ως ιδιωτικών, μεταγενέστερα της κήρυξης και καταγραφούν ως αποζημιούμενα σε διορθωτικό κτηματολογικό πίνακα και διάγραμμα, μέχρι την κατάληψη αυτών και σε κάθε περίπτωση εντός τεσσάρων (4) ετών από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης ύστερα από υποβολή αιτήματος παντός ενδιαφερομένου.»

Άρθρο: 5

Ημ/νία: 06.05.2001

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

Τίτλος Άρθρου

Μνεία δικαιούχων αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Κείμενο Άρθρου

Η αναγκαστική απαλλοτρίωση αφορά στο πράγμα, ανεξάρτητα από το πρόσωπο που έχει την κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα σε αυτό. Η εσφαλμένη αναγραφή ή και η πλήρης παράλειψη

του ονοματεπωνύμου του προσώπου τούτου στην απόφαση κήρυξης ή στο κτηματολογικό διάγραμμα ή στον κτηματολογικό πίνακα δεν επηρεάζει το κύρος της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης.

Άρθρο: 6

Ημ/νία: 06.05.2001

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ-ΠΙΝΑΚΑΣ-ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Τίτλος Άρθρου

Υποχρεώσεις νομέα ή κατόχου απαλλοτριωτέου ακινήτου

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΝΟΜΕΑ Η ΚΑΤΟΧΟΥ

Κείμενο Άρθρου

Ο νομέας ή ο κάτοχος του απαλλοτριωτέου ακινήτου υποχρεούται να επιτρέπει την εκτέλεση επ' αυτού των απαραίτητων προκαταρκτικών εργασιών για την καταμέτρησή του και τη σύνταξη του κτηματολογικού διαγράμματος και πίνακα.

Η εκτέλεση των εργασιών αυτών δεν πρέπει να παρακωλύει τη χρήση και την κάρπωση του απαλλοτριωτέου ακινήτου. Ο βαρυνόμενος με τη δαπάνη της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης υποχρεούται να αποκαθιστά κάθε βλάβη ή φθορά που προκαλείται από την εκτέλεση των εργασιών αυτών .

Άρθρο: 7

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΣΥΝΤΕΛΕΣΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Τρόποι συντέλεσης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΣΥΝΤΕΛΕΣΗ

Σχόλια

Η παρ. 3 αναριθμήθηκε σε 4 και τίθεται όπως συμπληρώθηκε με την περίπτ. β της παρ. 1 άρθρου 1 Ν. 2985/2002. Η νέα παρ. 3 προστέθηκε με την περίπτ. α της παρ. 2 άρθρου 1 Ν. 2985/2002. Σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), που τροποποιεί το άρθρο 2 Ν. 2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18), η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει πλέον από 01.01.2002(παλαιά έναρξη ισχύος 04.02.2002). Οι εντός " " λέξεις στα εδάφια πρώτο και τέταρτο της παρ. 1 προστέθηκαν με τις περιπτ. α και β, αντιστοίχως, άρθρου 31 Ν. 3130/2003 (ΦΕΚ Α' 76).
===== - Το εντός " " εδ. στο τέλος της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 3γ) του άρθρου 39 του ν. 4024/2011 (Α' 226/27.10.2011). - Το δεύτ.εδάφιο της παρ.1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.5 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) και εφαρμόζεται και στις κηρυχθείσες απαλλοτριώσεις για τις οποίες δεν έχει παρακατατεθεί η αποζημίωσης των ακινήτων κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013.

Κείμενο Άρθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΣΥΝΤΕΛΕΣΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

1. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση συντελείται με την καταβολή στον δικαστικώς αναγνωρισθέντα ή στον αληθινό δικαιούχο της αποζημίωσης που προσδιορίστηκε προσωρινά ή οριστικό κατά τον παρόντα νόμο ή με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως γνωστοποίησης ότι η αποζημίωση, «η δικαστική δαπάνη, η οποία επιδικάζεται κατά το άρθρο 18 παράγραφος 4, καθώς και η αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων» κατατέθηκε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων κατά το επόμενο άρθρο 8.

«Εάν υπόχρεο για την καταβολή της αποζημίωσης είναι το Δημόσιο, η αναγκαστική απαλλοτρίωση συντελείται και με την έκδοση χρηματικού εντάλματος πληρωμής υπέρ του δικαστικώς

αναγνωρισθέντος ή την έκδοση του γραμματίου συστάσεως παρακαταθήκης σε περίπτωση όπου δεν εκδίδεται χρηματικό ένταλμα.» Στην περίπτωση της παραγράφου 3 του άρθρου 23 η αναγκαστική απαλλοτρίωση συντελείται κατά τον οριζόμενο σε αυτήν τρόπο. Εάν υπόχρεος για την καταβολή της αποζημίωσης είναι οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης Α' ή Β' βαθμού, η αναγκαστική απαλλοτρίωση συντελείται και με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως γνωστοποίησης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ότι, κατ' εντολή και για λογαριασμό του υπόχρεου, παρακατέθεσε το ίδιο την αποζημίωση, «την επιδικασθείσα κατά το άρθρο 18 παράγραφος 4 δικαστική δαπάνη, καθώς και την αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων» κατά τους όρους και τα αποτελέσματα που ορίζονται στο επόμενο άρθρο 8.

«Αν η συζήτηση για τον πρώτο καθορισμό τιμής μονάδος αποζημίωσης ακινήτου απορριφθεί από το αρμόδιο Δικαστήριο ως απαράδεκτη επειδή ο ιδιοκτήτης είναι άγνωστος ή δεν κλητεύθηκε νόμιμα, η απαλλοτρίωση συντελείται με την καταβολή ή παρακατάθεση της αποζημίωσης που έχει καθορισθεί δικαστικά για άλλα ομοειδή ακίνητα που περιλαμβάνονται στην ίδια απαλλοτριωτική πράξη, εφόσον ο θιγόμενος ιδιοκτήτης υποβάλλει σχετικό αίτημα στην Αρχή που είναι αρμόδια για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης εντός δέκα ετών από την έκδοση της απόφασης καθορισμού και έχει αναγνωρισθεί ως δικαιούχος της αποζημίωσης.»

2. Όπου κατά τις κείμενες διατάξεις προβλέπεται αυτοαποζημίωση του καθ' ου η απαλλοτρίωση, εάν μετά τον επερχόμενο συμψηφισμό παραμένει υπόλοιπο προς καταβολή στον δικαιούχο της αποζημίωσης, η απαλλοτρίωση συντελείται με την καταβολή του υπολοίπου τούτου ή τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως γνωστοποίησης για την παρακατάθεση αυτού ή την έκδοση χρηματικού εντάλματος πληρωμής του.

Εάν μετά τον επερχόμενο συμψηφισμό δεν παραμένει υπόλοιπο προς καταβολή στον δικαιούχο της αποζημίωσης, η απαλλοτρίωση συντελείται με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως γνωστοποίησης για την αυτοαποζημίωση, όπως αυτή προσδιορίζεται, κατά οποιονδήποτε τρόπο, με τη σχετική διοικητική πράξη που συντάσσεται τελικό.

"3. Η απαλλοτρίωση συντελείται και με την καταβολή της αποζημίωσης σε είδος, εφόσον ο δικαιούχος συναινεί σε αυτό με ειδική έγγραφη δήλωσή του. Η ανεπιφύλακτη παραλαβή της αποζημίωσης σε είδος εξομοιώνεται με την έγγραφη συναίνεση.

Αποζημίωση σε άλλο πλην της κυριότητας επί ακινήτου είδος ή με τη μορφή της παραχώρησης δικαιωμάτων επί άλλου ακινήτου επιτρέπεται, με τους όρους των προηγούμενων εδαφίων, μόνο αν οι παραχωρήσεις αυτές προβλέπονται και ρυθμίζονται με ειδική διάταξη. Στις

περιπτώσεις αυτές η συντέλεση επέρχεται όταν εκπληρωθούν οι διατυπώσεις που απαιτούνται από τις εφαρμοζόμενες κάθε φορά διατάξεις για την επέλευση των έννομων αποτελεσμάτων της

αντίστοιχης δικαιοπραξίας. Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κώδικα εφαρμόζεται και στην

περίπτωση αυτήν. Επί κινητών πραγμάτων, η συντέλεση επέρχεται με την παράδοση αυτών στον δικαιούχο ή εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο με τη σύνταξη σχετικού πρωτοκόλλου.

Οι ρυθμίσεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται μετά τη δικαστική αναγνώριση του δικαιούχου. Η παράγραφος 5 του άρθρου 8 του Κώδικα εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αυτήν."

"4" (3). Από την κατά τις προηγούμενες παραγράφους συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση αποκτά την κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου.

"Πριν καταβληθεί η οριστική ή προσωρινή αποζημίωση διατηρούνται ακέραια όλα τα δικαιώματα του ιδιοκτήτη και δεν επιτρέπεται η κατάληψη."

Άρθρο: 7Α

Ημ/νία: 05.02.2016

Ημ/νία Ισχύος: 01.01.2002

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ-ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ, ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ

Σχόλια

- Το παρόν άρθρο προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρου 1 Ν. 2985/2002.

===== - Η αρχική παρ. 8 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ από τότε που ίσχυσε, ήτοι από 01.01.2002, με την παρ. 1 άρθρου 38 Ν. 3016/2002 (Α' 110). ===== - Σχετικά με το παρόν άρθρο, βλ. και την παρ. 2 άρθρου 15 Ν. 3175/2003 (Α' 207). - Σύμφωνα, επίσης, με την παρ. 4 άρθρου 19 Ν. 3175/2003 (Α' 207/29.8.2003), η εγγυητική επιστολή που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, παρέχεται στους δικαιούχους υποχρεωτικώς μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την έκδοση της απόφασης προσδιορισμού της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης σύμφωνα με τα άρθρα 19, 20 και 21 του παρόντος νόμου (βλ. και σχόλια στα άρθρα αυτά). Η παράδοση της εγγυητικής επιστολής γίνεται στους αναγνωρισμένους δικαστικά δικαιούχους, άλλως παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στα γραφεία αυτού της τοποθεσίας του ακινήτου, το οποίο και την παραδίδει σε αυτούς που θα αναγνωρισθούν δικαιούχοι. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου (3175/2003). ===== - Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 5 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 άρθρου 125 Ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

===== - Οι παρ. 1 και 4 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με τις παρ. 1 και 2, αντιστοίχως, του άρθρου 72 Ν. 4313/2014 (Α' 261/17.12.2014). ===== - Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1, η φράση «σε μονομελή σύνθεση» προστέθηκε με την παρ. 1 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, η φράση «νομέα ή κατόχου» προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Στο τέλος του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1, η φράση «για την υπαγωγή τους στη διαδικασία του παρόντος άρθρου» προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Η παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 3, η φράση «που έχει το ακίνητο κατά την ημέρα κατάθεσης της αίτησης» προστέθηκε με την παρ. 5 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 άρθρου 125 ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012), ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ. 6 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4, η φράση «από τη δημοσίευση της απόφασης» προστέθηκε με την παρ. 7 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4, η φράση «ιδιοκτήτη, νομέα ή» προστέθηκε με την παρ. 8 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ. 9 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Η παρ. 5 ΠΡΟΣΤΕΘΗΚΕ με την παρ. 10 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016) και η παλαιά παρ. 5 αναριθμήθηκε σε παρ. 6 με την παρ. 11 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Η παλαιά παρ. 6 αναριθμήθηκε σε παρ. 7 και ταυτόχρονα αντικαταστάθηκε με την παρ. 12 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Η παλαιά παρ. 7 αναριθμήθηκε σε παρ. 8 με την παρ. 13 άρθρου 280 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016). - Σύμφωνα με την παρ. 1 άρθρου 281 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016), αιτήσεις του ΠΑΡΟΝΤΟΣ άρθρου, που έχουν κατατεθεί πριν τη δημοσίευση του ν. 4364/2016, εκδικάζονται από το δικαστήριο που ήταν αρμόδιο κατά το χρόνο κατάθεσής τους, τηρουμένων των λοιπών διατάξεων του ΠΑΡΟΝΤΟΣ άρθρου, όπως διαμορφώνεται δυνάμει των τροποποιήσεων σύμφωνα με το άρθρο 280 του Ν. 4364/2016. - Σύμφωνα με την παρ. 3 άρθρου 281 του Ν. 4364/2016 (Α' 13/05.02.2016), για εκκρεμείς απαλλοτριώσεις έργων που υπήχθησαν στο ΠΑΡΟΝ άρθρο, αν για οποιονδήποτε λόγο δεν έχουν αποδοθεί τα σχετικά με αυτές ακίνητα, δύναται να υποβληθεί η ειδική αίτηση της παρ. 2 του ΠΑΡΟΝΤΟΣ, σύμφωνα με τη διαδικασία και τις προθεσμίες που ορίζονται σε αυτήν.

Κείμενο Άρθρου

«1. Προκειμένου να εκτελεστούν έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία της χώρας είναι δυνατόν με ειδική απόφαση του Εφετείου, που δικάζει «σε μονομελή σύνθεση» με τη διαδικασία του άρθρου 21 του παρόντος, να επιτρέπεται η πραγματοποίηση εργασιών και πριν από τον προσδιορισμό και την καταβολή της αποζημίωσης. Με την απόφαση διατάσσεται η αποβολή του ιδιοκτήτη «νομέα ή κατόχου» από το ακίνητο και η άμεση παράδοση αυτού. Οι απαλλοτριώσεις του προηγούμενου εδαφίου κηρύσσονται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με την οποία προβλέπεται ρητά η δυνατότητα αυτή. Αν η απαλλοτρίωση έχει κηρυχθεί κατά τις πάγιες διατάξεις και η σχετική ανάγκη ανακύψει μεταγενέστερα, τότε, προκειμένου να ακολουθηθεί η διαδικασία της παραγράφου αυτής, εκδίδεται ειδική πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «για την υπαγωγή τους στη διαδικασία του παρόντος άρθρου». Οι απαιτούμενες συμπληρωματικές απαλλοτριώσεις κηρύσσονται κατά τις πάγιες διατάξεις, χωρίς να απαιτείται νέα κάθε φορά πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου. Με απόφασή του το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να εξουσιοδοτεί το αρμόδιο για την κήρυξη της απαλλοτριώσεως όργανο, να προβαίνει στην κήρυξη απαλλοτριώσεων για την εκτέλεση του έργου, στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου αυτού.»

«2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο διαδικασία κινείται με ειδική αίτηση προς το κατά τα ανωτέρω αρμόδιο δικαστήριο, που υποβάλλεται αμελλητί και κατ' απόλυτη προτεραιότητα από τον βαρυνόμενο με τη δαπάνη της απαλλοτρίωσης, είτε αυτοτελώς είτε μαζί με την αίτηση για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης. Η αίτηση και τα συνοδευτικά έγγραφα αυτής υποβάλλονται και σε ψηφιακή μορφή. Το οικείο γραφείο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους υποχρεούται να υποβάλει τις σχετικές αιτήσεις αμελλητί και κατ' απόλυτη προτεραιότητα.

Η κλήτευση των ιδιοκτητών στην περίπτωση αυτή γίνεται κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 19 του παρόντος Κώδικα. Ο αρμόδιος δικαστής υποχρεούται να προσδιορίσει δικάσιμο προς συζήτηση της αίτησης το αργότερο μέχρι την πρώτη εργάσιμη μετά την παρέλευση είκοσι (20) ημερών από την ημέρα κατάθεσής της. Αναβολή της συζήτησης της αίτησης δεν επιτρέπεται.

Η απόφαση εκδίδεται υποχρεωτικά εντός ενός (1) μηνός από τη συζήτηση της αίτησης.»

3. Το δικαστήριο, παρέχοντας την άδεια, υποχρεώνει τον βαρυνόμενο με τη δαπάνη της απαλλοτρίωσης να καταθέσει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, πριν από την κατάληψη του ακινήτου, εύλογο τμήμα της αποζημίωσης, που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 70% της κατά το οικείο σύστημα προσδιοριζόμενης αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, άλλως της εκτιμώμενης αποζημίωσης «που έχει το ακίνητο κατά την ημέρα κατάθεσης της αίτησης». (ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΔΑΦΙΟ ΠΑΡΑΛΕΙΠΕΤΑΙ ΩΣ ΜΗ ΙΣΧΥΟΝ: ΒΛ. ΣΧΟΛΙΑ). Η εκτίμηση για την αιτία του ύψους της αποζημίωσης δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της, η δε διαδικασία για τον προσδιορισμό αυτόν χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 19 και 20 ή στο άρθρο 21 του παρόντος. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί, από την επομένη της κήρυξης της απαλλοτρίωσης, να κινήσει τη διαδικασία των άρθρων 26 και 27 του Κώδικα για να αναγνωρισθεί δικαιούχος της αποζημίωσης.

«4. Αν το δικαστήριο παράσχει την αιτηθείσα άδεια, τότε η παράδοση του ακινήτου ενεργείται άμεσα «από τη δημοσίευση της απόφασης» και χωρίς να απαιτείται καμία περαιτέρω ενέργεια, ο δε υπέρ ου υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης. Με την απόφαση του Εφετείου διατάσσεται ταυτόχρονα η αποβολή του «ιδιοκτήτη, νομέα ή» κατόχου από το ακίνητο, με τον όρο της κατάθεσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, κατά την προηγούμενη παράγραφο 3, του ευλόγου τμήματος της αποζημίωσης. (ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΕΔΑΦΙΟ ΠΑΡΑΛΕΙΠΕΤΑΙ ΩΣ ΜΗ ΙΣΧΥΟΝ: ΒΛ. ΣΧΟΛΙΑ).»

«5. Κατά της απόφασης του Εφετείου, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και με την οποία παρέχεται η άδεια προσωρινής κατάληψης, καθορίζεται η εύλογη αποζημίωση και διατάσσεται η αποβολή του ιδιοκτήτη, νομέα ή κατόχου από το ακίνητο δεν ασκούνται ένδικα μέσα, δεν χωρεί αναστολή εκτέλεσης και δεν παράγεται δεδικασμένο ως προς τον καθορισμό του ύψους της πλήρους αποζημίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 και 20 του παρόντος Κώδικα.»

"6" (5). «Ο βαρυνόμενος με τη δαπάνη της απαλλοτρίωσης, πριν από την κατάληψη του ακινήτου με τις παραπάνω προϋποθέσεις, προβαίνει υποχρεωτικά στην έκδοση υπέρ του δικαιούχου, ειδικού ομολόγου διάρκειας όχι μεγαλύτερης των δεκαοκτώ (18) μηνών, για το υπόλοιπο της αποζημίωσης αυτής ή στην ισόποση παρακατάθεση αυτής υπέρ του δικαιούχου με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που εκδίδεται το ειδικό ομόλογο.» Αν ο βαρυνόμενος με τη δαπάνη της απαλλοτρίωσης είναι Ν.Π.Ι.Δ. ή ιδιώτης, τότε, αντί του ομολόγου, παρέχεται αντίστοιχη εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένου πιστωτικού ιδρύματος. Το ομόλογο ή η εγγυητική επιστολή επιστρέφονται αν η αποζημίωση καταβληθεί εντός του χρόνου ισχύος τους, άλλως εισπράττονται από τον δικαιούχο. Αν ο βαρυνόμενος δεν καταβάλει στον δικαιούχο το ακάλυπτο υπόλοιπο της προσωρινά ή οριστικά προσδιοριζόμενης αποζημίωσης σε έξι (6) μήνες από την κοινοποίηση, με επιμέλεια του δικαιούχου, της απόφασης για τον προσδιορισμό αυτόν, τότε το υπόλοιπο επιβαρύνεται με τόκο 2% για κάθε μήνα καθυστέρησης ο δε δικαιούχος διατηρεί το δικαίωμα κατάσχεσης οποιουδήποτε ιδιωτικού περιουσιακού στοιχείου του βαρυνόμενου, ακόμη και αν αυτός είναι το Δημόσιο ή εξομοιούμενο με αυτό Ν.Π.Δ.Δ.. Αν η τελικά προσδιοριζόμενη αποζημίωση είναι μικρότερη από το ποσό του τυχόν εκδοθέντος και εξοφληθέντος ομολόγου, τότε η διαφορά επιστρέφεται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

«"7" (6). Η κατά το άρθρο αυτό διαδικασία χωρεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Προκειμένου οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου να τηρούνται απαρεγκλίτως, οι σχετικές υποθέσεις προσδιορίζονται και δικάζονται καθ' υπέρβαση του ορισμένου αριθμού υποθέσεων κατά δικάσιμο που τυχόν έχει αποφασισθεί από τις Ολομέλειες των Δικαστηρίων.»

"8" (7). Σε περίπτωση ανάκλησης των απαλλοτριώσεων αυτών κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του Κ.Α.Α.Α. εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 6 του άρθρου 12. Επίσης στις απαλλοτριώσεις αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 25.

8. (ΠΑΡΑΛΕΙΠΕΤΑΙ ΩΣ ΜΗ ΙΣΧΥΟΥΣΑ: ΒΛ. ΣΧΟΛΙΑ)

Άρθρο: 8

Ημ/νία: 17.12.2014

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ (ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ)

Τίτλος Αρθρου

Παρακατάθεση αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Σχόλια

Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την περίπτ. γ άρθρου 31 Ν. 3130/2003 (ΦΕΚ Α΄ 76), ενώ οι εντός " " λέξεις στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 προστέθηκαν με την περίπτ. δ του ανωτέρω άρθρου του ίδιου νόμου.
===== - Η παρ. 5 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 126 του ν. 4070/2012 (Α΄ 82/10.4.2012).
===== - Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ.2 του παρόντος προσετέθη το εντός «» εδάφιο με την παρ.3 του άρθρου 72 του ν.4313/2014 (ΦΕΚ Α΄261/17.12.2014).

Κείμενο Αρθρου

1. «Ο υπόχρεος για την πληρωμή της αποζημίωσης, της κατά το άρθρο 18 παρ. 4 δικαστικής δαπάνης, καθώς και της αμοιβής των πληρεξουσίων δικηγόρων, που προσδιορίστηκαν δικαστικώς, καταθέτει στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.&Δ.) την αποζημίωση υπέρ δικαιούχου και τη δικαστική δαπάνη και την αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων υπέρ του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου». Εάν το απαλλοτριωμένο ακίνητο βαρύνεται με υποθήκη, κατάσχεση ή διεκδίκηση, η κατάθεση της αποζημίωσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων είναι υποχρεωτική.

2. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων αποδίδει στο δικαιούχο το ποσό που κατατέθηκε αφού προσκομισθεί σε αυτό τελεσίδικη αναγνωριστική απόφαση «και στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο το ποσό της δικαστικής δαπάνης και την αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων». «Κατ' εξαίρεση, ο υπόχρεος για την πληρωμή της αποζημίωσης δύναται, στην περίπτωση που αυτή δεν υπερβαίνει το ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1500) ευρώ, να παρέχει έγγραφη εντολή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να αποδώσει την κατατεθείσα αποζημίωση στον δικαιούχο χωρίς την προσκόμιση αναγνωριστικής απόφασης αλλά με υποβολή υπεύθυνης δήλωσης σχετικά με την κυριότητά του.» Εάν για μέρος του ποσού αυτού ορίστηκε εγγυοδοσία κατά το άρθρο 24 του παρόντος νόμου, τούτο αποδίδεται αφού προσκομισθούν τα δικαιολογητικά παροχής της εγγυοδοσίας αυτής ή απόφαση με την οποία η οριστική αποζημίωση προσδιορίζεται ίση με την προσωρινή ή μεγαλύτερη από αυτήν.

3. Κάθε διαφορά σχετική με την απόδοση από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στο δικαιούχο του ποσού που κατατέθηκε λύεται οριστικό από το αρμόδιο δικαστήριο της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του παρόντος νόμου με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων των άρθρων 686 και επόμενων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

4. Με την καταβολή της αποζημίωσης στο δικαιούχο που αναγνωρίστηκε δικαστικώς, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση και ευθύνη απέναντι σε οποιονδήποτε τρίτο διεκδικητή ή δικαιούχο. Ευθύνη απέναντι σε αυτούς έχει εκείνος που εισέπραξε την αποζημίωση.

«5. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υποχρεούται να ενημερώνει αμελλητί και σε κάθε περίπτωση εντός τριάντα (30) ημερών, τον καταθέτη της αποζημίωσης σχετικά με την έκδοση εντάλματος πληρωμής και την είσπραξη αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση.»

«6. Μετά την παρέλευση δεκαετίας από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υποχρεούται να επιστρέψει άμεσα στον καταθέτη τα τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα του συσταθέντος γραμματίου παρακαταθήκης, με εξαίρεση εκείνα για τα οποία συντρέχουν οι λόγοι διακοπής της παραγραφής και είναι ενήμερο το Τ.Π.Δ. ή ο υπόχρεος προς καταβολή της αποζημίωσης. Προς τούτο ο καταθέτης γνωστοποιεί στο Τ.Π.Δ. είτε τον οικείο λογαριασμό του, είτε ζητεί τη σύσταση νέου γραμματίου παρακαταθήκης για την αποπληρωμή άλλων απαλλοτριώσεων αρμοδιότητας του υπό όρους και προϋποθέσεις που κανονίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Εφόσον η αξίωση του ιδιοκτήτη δεν έχει παραγραφεί, κατά το άρθρο 10, αυτός στρέφεται κατά του υπόχρεου προς πληρωμή. Από την κοινοποίηση σχετικής εκτελεστής απόφασης, ο δικαιούχος της απαλλοτρίωσης δικαιούται τόκων υπερημερίας, μέχρι την εξόφληση.»

Άρθρο: 9

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Τίτλος Αρθρου

Μεταγραφή - Συνέπειες συντέλεσης

Σχόλια

- Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 126 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το τελευτ.εδάφιο στην παρ.5 του παρόντος προσετέθη με την παρ.6 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α' 90/18.4.2013) και εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις απαλλοτριώσεων για τις οποίες εκκρεμεί η συζήτηση του προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013.

Κείμενο Αρθρου

1. Μετά τη συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ο υπέρ ου αυτή υποχρεούται να ενεργήσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, για τη μεταγραφή της απόφασης κήρυξης αυτής, προσκομίζοντας τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, καθώς και αντίγραφο της απόφασης αναγνώρισης δικαιούχων, εφόσον η αναγνώριση έχει γίνει με την ίδια απόφαση με την οποία καθορίστηκε η αποζημίωση.

Η μεταγραφή μπορεί να γίνει με την επιμέλεια και κάθε άλλου ενδιαφερομένου.

2. Μετά τη συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης κάθε νομέας ή κάτοχος του ακινήτου που απαλλοτριώθηκε υποχρεούται να παραδώσει τούτο ελεύθερο στον υπέρ ου η απαλλοτρίωση μέσα σε δέκα ημέρες από έγγραφη πρόσκληση αυτού, στην οποία αναφέρεται συνοπτικό ο τρόπος της συντέλεσης.

3. Εάν ο νομέας ή ο κάτοχος δεν παραδώσει το ακίνητο τούτο ελεύθερο, διατάσσεται η παράδοση αυτού από το αρμόδιο δικαστήριο της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του παρόντος νόμου με την ειδική διαδικασία που ορίζει το άρθρο αυτό.

Το δικαστήριο μπορεί να χορηγήσει προθεσμία για την παράδοση του ακινήτου μέχρι τριάντα ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης.

4. Μετά τη συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης κατά το άρθρο 7 του παρόντος νόμου, με βάση την τιμή που καθορίστηκε έπειτα από κλήτευση ή παράσταση των φερόμενων ως ιδιοκτητών στα κτηματολογικά στοιχεία, κάθε εμπράγματο δικαίωμα επί του ακινήτου οποιουδήποτε τρίτου, είτε αυτός έλαβε μέρος είτε όχι, ακόμη και αν δεν κλητεύτηκε στη δίκη για τον καθορισμό της αποζημίωσης, μετατρέπεται σε ενοχική αξίωση επί της αποζημίωσης που παρακατατέθηκε ή κατά εκείνου που εισέπραξε την αποζημίωση ή κατά του υπέρ ου εκδόθηκε το χρηματικό ένταλμα πληρωμής. Οποιος δεν κλητεύτηκε ούτε έλαβε μέρος στη δίκη για τον καθορισμό της αποζημίωσης δικαιούται να ασκήσει με αίτηση την αξίωσή του για καθορισμό μεγαλύτερης οριστικής αποζημίωσης, κατά το άρθρο 21 του παρόντος νόμου, μέσα σε πέντε έτη από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης και, σε περίπτωση που αποδεδειγμένα έχει λάβει γνώση, μέσα σε έξι μήνες από τότε που αυτός έλαβε γνώση.

«5. Όταν η εκτέλεση δημοσίων έργων επισπεύδεται από το δημόσιο, η αποβολή των εγκατεστημένων στα ακίνητα διατάσσεται οριστικά και τελεσίδικα με την απόφαση καθορισμού της προσωρινής αποζημίωσης, υπό τον όρο της προηγούμενης συντέλεσής της, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, υποβάλλεται σχετικό αίτημα από το δημόσιο, με την αίτηση καθορισμού της αποζημιώσεως ή και με τις προτάσεις του που κατατίθενται στην περίπτωση αυτή δύο (2) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν τη δικάσιμο.» «Όταν η εκτέλεση δημοσίων έργων επισπεύδεται από το Δημόσιο ή αφορά έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αποβολή των εγκατεστημένων στα ακίνητα διατάσσεται οριστικά και τελεσίδικα με την απόφαση καθορισμού της προσωρινής αποζημίωσης, υπό τον όρο της προηγούμενης συντέλεσής της, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7. Για την εφαρμογή της διάταξης των προηγούμενων εδαφίων υποβάλλεται σχετικό αίτημα από το Δημόσιο ή τον υπόχρεο προς αποζημίωση, με την αίτηση καθορισμού της αποζημίωσης ή και με τις προτάσεις που κατατίθενται στην περίπτωση αυτή δύο (2) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες από τη δικάσιμο.»

Άρθρο: 10

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ (ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ)

Τίτλος Αρθρου

Παραγραφή

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ, ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Σχόλια

- Η παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 126 του ν. 4070/2012 (Α'

82/10.4.2012). *** ΠΡΟΣΟΧΗ: σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 146 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012), η διάταξη της παρ. 1 του ΠΑΡΟΝΤΟΣ άρθρου, όπως αντικαθίσταται με την παράγραφο 4 του άρθρου 126 του ανωτέρω νόμου, ισχύει ΚΑΙ στις ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΕΣ κατά την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου απαλλοτριώσεις και εφόσον ΔΕΝ μπορεί να αποδειχθεί ο χρόνος καταλήψεως του ακινήτου, η προθεσμία παραγραφής ΔΕΝ συμπληρώνεται προ της παρόδου έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου.

Κείμενο Αρθρου

«1*** (βλ. σχόλια). Η αξίωση για την είσπραξη της αποζημίωσης που προσδιορίστηκε προσωρινά ή οριστικά παραγράφεται μετά την παρέλευση οκταετίας από την αποδεδειγμένη κατάληψη του απαλλοτριωθέντος ακινήτου και σε κάθε περίπτωση μετά την παρέλευση δεκαετίας από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7. Εάν η οριστική αποζημίωση καθορισθεί μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης και την κατάληψη του ακινήτου, η αξίωση για την είσπραξη της τυχόν διαφοράς μεταξύ οριστικής και προσωρινής αποζημίωσης παραγράφεται μετά την παρέλευση πενταετίας από τη δημοσίευση της απόφασης που καθορίζει την οριστική τιμή.»

2. Η παραγραφή διακόπτεται και με την ενέργεια πράξεων του δικαιούχου της αποζημίωσης που αποβλέπουν: α) στη δικαστική ή διοικητική αναγνώριση, β) στην είσπραξη μέρους ή του συνόλου της αποζημίωσης και

γ) στον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης.

3. Το δικαίωμα για δικαστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης δεν υπόκειται στην παραγραφή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο: 11

Ημ/νία: 30.03.2018

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

Τίτλος Αρθρου

Ανάκληση και άρση μη συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΜΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ, ΑΡΣΗ, ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ,

Σχόλια

- Η περίπτ. γ της παρ. 6 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 άρθρου 17 Ν. 3986/2011 (Α' 152/1.7.2011). ===== - Η παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3α του άρθρου 39 Ν. 4024/2011 (Α' 226/27.10.2011). - Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 6 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3β του άρθρου 39 Ν. 4024/2011 (Α' 226/27.10.2011). =====

- Το εντός " " τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 άρθρου 126 Ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). ===== - Το εντός " " τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 74 Ν. 4530/2018 (Α' 59/30/03/2018).

Κείμενο Αρθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

1. Η αρχή που κήρυξε την αναγκαστική απαλλοτρίωση δύναται με απόφασή της να την ανακαλέσει, ολικώς ή μερικώς, πριν συντελεσθεί, τηρώντας τη διαδικασία που ορίζεται από το άρθρο 1 για την κήρυξη αυτής.

2. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση ανακαλείται υποχρεωτικό με πράξη της αρχής η οποία την έχει κηρύξει, ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου που πιθανολογεί εμπράγματο δικαίωμα στο απαλλοτριωμένο ακίνητο, εάν μέσα σε τέσσερα έτη από την κήρυξή της δεν ασκηθεί αίτηση για το δικαστικό καθορισμό της αποζημίωσης ή δεν καθορισθεί αυτή εξωδίκως. Η αίτηση είναι απαράδεκτη εάν ασκηθεί μετά την πάροδο έτους από την παρέλευση της τετραετίας αυτής, σε κάθε δε περίπτωση μετά τη δημοσίευση της απόφασης καθορισμού της αποζημίωσης.

Η πράξη ανάκλησης της απαλλοτρίωσης εκδίδεται μέσα σε τέσσερις μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων , ανάπτυξη οικιστικών περιοχών και για αρχαιολογικούς σκοπούς.

«3. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδικαίως εάν δεν συντελεστεί μέσα σε ενάμισι έτος από τη δημοσίευση της απόφασης προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης και, σε περίπτωση απευθείας οριστικού καθορισμού αυτής, από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης. Η αρμόδια για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης αρχή υποχρεούται να εκδώσει μέσα σε τέσσερις μήνες από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου βεβαιωτική πράξη για την επελθούσα αυτοδίκαιη άρση. Η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εφόσον οι θιγόμενοι ιδιοκτήτες επιθυμούν τη διατήρηση της απαλλοτρίωσης που άρθηκε αυτοδίκαια λόγω παρέλευσης της ως άνω δεκαοκτάμηνης προθεσμίας, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση και υπεύθυνη δήλωση προς την αρχή που εξέδωσε την απαλλοτριωτική απόφαση, μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την παρέλευση της προθεσμίας, περί διατήρησης της απαλλοτρίωσης και καταβολής της δικαστικά καθορισμένης προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης. Αν το αίτημα γίνει δεκτό από την αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση και υποχρεούται στην καταβολή της αποζημίωσης, δεν επιτρέπεται ο ανακαθορισμός της αποζημίωσης ή η αναζήτηση τόκων υπερημερίας.

Οι διατάξεις του τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και σε απαλλοτριώσεις που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και έχει επέλθει αυτοδίκαιη άρση, λόγω παρέλευσης της δεκαοκτάμηνης προθεσμίας.»

«Κατ' εξαίρεση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου στις περιπτώσεις που υφίσταται κατάληψη του ακινήτου κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει δήλωση διατήρησης της απαλλοτρίωσης μέχρι 31.12.2018 με την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των δέκα (10) ετών από το χρόνο που έχει επέλθει η αυτοδίκαιη άρση αυτής. Στην περίπτωση αυτή η δήλωση διατήρησης της απαλλοτρίωσης γίνεται υποχρεωτικά αποδεκτή από την αρχή που έχει κηρύξει την απαλλοτρίωση, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου.»

4. Εάν περάσουν άπρακτες οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους 2 και 3 προθεσμίες ή εκδοθεί πράξη αρνητική, κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να ζητήσει από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το απαλλοτριωμένο ακίνητο, την έκδοση δικαστικής απόφασης, με την οποία να ακυρώνεται η προσβληθείσα πράξη ή παράλειψη και να βεβαιώνεται η αυτοδίκαιη ή υποχρεωτικώς επελθούσα άρση της απαλλοτρίωσης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως η διαδικασία που ορίζεται από τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), πλην του άρθρου 66 αυτού. Στη δίκη καλείται ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση και το Δημόσιο. Η εκδιδόμενη απόφαση είναι ανέκκλητη.

5. Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου εκδιδόμενες αποφάσεις και πράξεις υποβάλλονται με επιμέλεια κάθε ενδιαφερομένου στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών και καταχωρίζονται από αυτόν στις μερίδες του ακινήτου και του ιδιοκτήτη.

Η καταχώριση αυτή δεν υπόκειται σε τέλη χαρτοσήμου και δικαιώματα μεταγραφής.

6. «Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα έξι μηνών από την ανάκληση ή την άρση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δεν επιτρέπεται, χωρίς συναίνεση του ιδιοκτήτη, η κήρυξη νέας απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου για τον ίδιο σκοπό.»

Εάν η ανάκληση ή άρση επαναληφθεί, η προθεσμία αυτή διπλασιάζεται. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας των προηγούμενων εδαφίων, η Διοίκηση δεν κωλύεται να προχωρήσει στις κατά νόμο προκαταρκτικές ενέργειες για την κήρυξη της νέας απαλλοτρίωσης.

Οι κατά τα προηγούμενα εδάφια της παρούσας παραγράφου προθεσμίες για την κήρυξη νέας απαλλοτρίωσης δεν ισχύουν:

α) προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών, β) προκειμένου περί απαλλοτριώσεων για ανέγερση νοσοκομείων και σχολικών κτιρίων, για ανοικοδόμηση οικισμών που έχουν πληγεί από θεομηνίες, καθώς και για στρατιωτικούς ή αρχαιολογικούς σκοπούς και γ) Προκειμένου περί των λοιπών απαλλοτριώσεων υπέρ του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, οργανισμών κοινής ωφέλειας, κοινωφελών ιδρυμάτων και δημοσίων επιχειρήσεων, εάν η ανάκληση ή άρση της απαλλοτρίωσης αφορά τμήμα μόνο της έκτασης το οποίο δεν υπερβαίνει το 20% του συνολικού εμβαδού αυτής.»

«Εάν η απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης ακυρωθεί δικαστικώς ή ανακληθεί διοικητικώς ως παράνομη ή έχουν καταληφθεί τα απαλλοτριούμενα ακίνητα με τη διαδικασία της επίταξης, επιτρέπεται η κήρυξη απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου και για τον ίδιο σκοπό, με τις νόμιμες προϋποθέσεις και διαδικασία, χωρίς την υποχρέωση τήρησης των προθεσμιών των δύο πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου.»

Άρθρο: 12

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Ανάκληση συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΗ, ΑΝΑΚΛΗΣΗ, ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ, ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Σχόλια

- Το εντός " " τρίτο εδ. της παρ. 3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4α) του άρθρου 17 του ν. 3986/2011 (Α' 152/1.7.2011) και σύμφωνα με την παρ. 4β) του ίδιου άρθρου και νόμου, ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΚΑΙ επί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, για τις οποίες μέχρι την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου (μέχρι 1.7.2011, δηλαδή) ΔΕΝ έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση καθορισμού της επιστρεπτέας αποζημίωσης για την ανάκληση αυτών. ===== - Το εντός " " τελευταίο εδ. της παρ. 3 προστέθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 3 του ν. 4038/2012 (Α' 14/2.2.2012). - Τα εντός " " πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδ. της παρ. 3 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 127 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Η παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 127 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Άρθρου

1. Συντελεσμένη αναγκαστική απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε υπέρ: α) του Δημοσίου,

β) νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου,

γ) Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού,

δ) επιχειρήσεων που ανήκουν στο Δημόσιο και σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ε) οργανισμών κοινής ωφέλειας δύναται να ανακληθεί ολικώς ή μερικώς εφόσον η αρμόδια υπηρεσία κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του αρχικού ή άλλου σκοπού που χαρακτηρίζεται από το νόμο ως δημόσιας ωφέλειας και αποδέχεται την ανάκληση ο καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτης. Το απαλλοτριωμένο ακίνητο δύναται να διατεθεί ελεύθερα, εάν ο καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτης δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ανάκληση ή δεν απαντήσει μέσα σε τρεις μήνες από τη λήψη σχετικής πρόσκλησης. Εάν το απαλλοτριωμένο ακίνητο χρησιμοποιήθηκε πραγματικό για το σκοπό που απαλλοτριώθηκε και μεταγενεστέρως μόνον έπαψε για οποιονδήποτε λόγο να χρησιμοποιείται, τότε θεωρείται ότι εκπληρώθηκε ο σκοπός της απαλλοτρίωσης και δεν είναι δυνατή η ανάκληση αυτής. Στην περίπτωση αυτή το ακίνητο δύναται να διατεθεί ελεύθερα.

2. Συντελεσμένη απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, με εξαίρεση όσων υπάγονται στην προηγούμενη παράγραφο, ανακαλείται υποχρεωτικώς, ύστερα από αίτηση του καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτη, η οποία υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία ενός έτους από την παρέλευση πενταετίας από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, εφόσον μέσα στην πενταετή αυτή προθεσμία το απαλλοτριωμένο δεν χρησιμοποιήθηκε για την εκπλήρωση του σκοπού της απαλλοτρίωσης ή δεν έχει εκτελεσθεί προς τούτο μέρος των απαιτούμενων εργασιών το οποίο υπερβαίνει, κατ' αξίαν, το ένα τρίτο. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται με βάση τις μελέτες που έχουν υποβληθεί και έχουν εγκριθεί. Η παράγραφος 4 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή. Η απαλλοτρίωση δύναται να ανακληθεί και πριν παρέλθει πενταετία, εάν η αρμόδια υπηρεσία διαπιστώσει ότι η πραγματοποίηση του σκοπού κατέστη ανέφικτη και ο καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτης δηλώσει ότι επιθυμεί την ανάκληση. Εάν ο ιδιοκτήτης αυτός δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ανάκληση, ή δεν απαντήσει μέσα σε τρεις μήνες από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης, δεν δύναται μεταγενεστέρως να ασκήσει το δικαίωμα για ανάκληση, εάν το απαλλοτριωμένο ακίνητο δεν χρησιμοποιηθεί μέσα στην πενταετή προθεσμία. Η ανάκληση δύναται να γίνει οποτεδήποτε, εφόσον συναινούν ο υπέρ και ο καθ' ου η απαλλοτρίωση.

«3. Η κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ολική ή μερική ανάκληση της απαλλοτρίωσης, γίνεται με απόφαση της Αρχής η οποία την έχει κηρύξει και με την διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 1, ύστερα από καταβολή, στο δημόσιο ή άλλο πρόσωπο που βαρύνεται με την δαπάνη της απαλλοτρίωσης, αποζημίωσης ίσης με την αξία του ακινήτου κατά τον χρόνο προσδιορισμού αυτής, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παράγραφο 4. Ο καθορισμός της καταβλητέας αποζημίωσης γίνεται: α) με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, εάν η απαλλοτρίωση έχει κηρυχθεί υπέρ του Δημοσίου και β) με απόφαση του υπέρ ου η απαλλοτρίωση σε κάθε άλλη περίπτωση. Ο καθορισμός του ποσού της αποζημίωσης του ακινήτου, γνωμοδοτεί η Επιτροπή της παραγράφου 1 του άρθρου 15, ή Ανεξάρτητος Πιστοποιημένος Εκτιμητής κατά την κρίση του αρμόδιου φορέα, εντός δύο μηνών από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου. Ως κριτήρια για την εκτίμηση της αξίας του ακινήτου λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η αξία που έχουν κατά τον κρίσιμο χρόνο καθορισμού της, παρακείμενα και ομοειδή ακίνητα, καθώς και οι δυνατότητες προσόδου του ακινήτου. Η εκτιμώμενη αξία του ακινήτου δεν μπορεί να είναι μικρότερη

της αντικειμενικής του αξίας. Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς το ύψος της επιστρεπτέας αποζημίωσης, ο οριστικός καθορισμός της γίνεται κατόπιν αιτήσεως κάθε ενδιαφερομένου στα αρμόδια δικαστήρια κατά τα άρθρα 18 έως 25 του παρόντος, η οποία ασκείται εντός εξήντα (60) ημερών, από της κοινοποίησής της απόφασης καθορισμού της. Στην περίπτωση αυτή, ο αρμόδιος δικαστής προσδιορίζει δικάσιμο προς συζήτηση της αίτησης σε χρόνο όχι βραχύτερο από τριάντα (30) ημέρες και όχι μακρότερο από εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της και συγχρόνως διατάσσει να επιδοθεί η αίτηση με την πράξη προσδιορισμού δικασίμου, με επιμέλεια του αιτούντος και τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες πριν από την δικάσιμο, σε κάθε ενδιαφερόμενο. Κατά τα λοιπά ισχύουν, αναλογικώς εφαρμοζόμενα, οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19.» Επίσης, εάν ο καθ' ου η απαλλοτρίωση δεν έχει εισπράξει την αποζημίωση για την οποία έχει εκδοθεί χρηματικό ένταλμα πληρωμής κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 7, ως επιστρεπτέο ποσό καθορίζεται μόνο το ποσό της αποζημίωσης του οποίου έχει ενταλθεί η πληρωμή, χωρίς αναπροσαρμογή. «Η Επιτροπή του άρθρου 15 του ν. 2882/2001 είναι αρμόδια για τον καθορισμό του ποσού της επιστρεπτέας αποζημίωσης ύστερα από αίτηση του αρμόδιου από το σκοπό της απαλλοτρίωσης φορέα.»

«4. Η ανάκληση της απαλλοτρίωσης θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί με την εφάπαξ παρακατάθεση ποσού ίσου με το 30% της αξίας του ακινήτου που έχει καθορισθεί αρμοδίως, κατά την προηγούμενη παράγραφο, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με δικαιούχο το φορέα υπέρ του οποίου έχει συντελεσθεί η απαλλοτρίωση. Το ως άνω ποσοστό παρακατατίθεται εντός τριών μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης καθορισμού της αξίας του ακινήτου από την αρμόδια για την ανάκληση της απαλλοτρίωσης αρχή. Το υπόλοιπο της επιστρεπτέας αποζημίωσης παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σε τέσσερις τριμηνιαίες δόσεις. Τα ως άνω ποσά αποδίδονται εκ μέρους του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων στο δικαιούχο μετά την κατάθεση του συνόλου της επιστρεπτέας αποζημίωσης. Αν οι δόσεις δεν παρακατατεθούν εντός του προβλεπόμενου χρόνου, η αρμόδια αρχή του εδαφίου β' της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου δύναται να κηρύξει, με απόφασή της, ματαιωθείσα την ανάκληση της απαλλοτρίωσης και επιστρεπτέα τα ποσά που κατέβαλε ο αιτών την άρση, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Νέα αίτηση για άρση της απαλλοτρίωσης δεν δύναται να κατατεθεί πριν την παρέλευση πενταετίας από την έκδοση της απόφασης με την οποία κηρύσσεται ματαιωθείσα η ανάκληση.»

5. Η απόφαση ανάκλησης της απαλλοτρίωσης μεταγράφεται, με επιμέλεια κάθε ενδιαφερομένου, στα βιβλία μεταγραφών. Χωρίς μεταγραφή της απόφασης αυτής δεν ανακτάται η κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα από τον καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτη, ούτε αποσβέννυται το εμπράγματο δικαίωμα που τυχόν έχει συσταθεί με την απαλλοτρίωση επί του ακινήτου. Για τη μεταγραφή της απόφασης ανάκλησης της απαλλοτρίωσης δεν απαιτείται καταβολή οποιωνδήποτε τελών, φόρων ή δικαιωμάτων υπέρ Δημοσίου ή τρίτων.

6. Εάν, μέχρι να ανακληθεί η συντελεσμένη απαλλοτρίωση, έγιναν στο απαλλοτριωμένο ακίνητο μεταβολές από τις οποίες γεννώνται απαιτήσεις του υπέρ ου ή του καθ' ου η απαλλοτρίωση, οι σχετικές διαφορές υπάγονται στην αρμοδιότητα του εφετείου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής και δικάζονται κατά την ειδική διαδικασία του άρθρου 19. Η απόφαση του εφετείου υπόκειται σε αναίρεση κατά τα οριζόμενα από το άρθρο 22.

7. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση ανάκλησης της απαλλοτρίωσης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο: 13

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ

Τίτλος Άρθρου

Υπολογισμός της αξίας απαλλοτριωμένου ακινήτου

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Σχόλια

Το εντός " " δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 4 άρθρου 1 Ν. 2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18). Σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), που τροποποιεί το άρθρο 2 Ν. 2985/2002, η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει πλέον από 01.01.2002 (παλαιά έναρξη ισχύος 04.02.2002). Το εντός " " τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθρου 9 Ν. 3193/2003 (ΦΕΚ Α' 266). ===== - Το εντός " " εδ. στο τέλος της παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 128 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Η παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 128 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Αρθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

1. Η αποζημίωση πρέπει να είναι πλήρης και να ανταποκρίνεται στην αξία του απαλλοτριωμένου ακινήτου κατά το χρόνο της συζήτησης ενώπιον του δικαστηρίου για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης ή, σε περίπτωση απευθείας αίτησης για οριστικό προσδιορισμό, κατά το χρόνο της συζήτησης για τον προσδιορισμό αυτόν.

"Αν η συζήτηση για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης διεξαχθεί μετά την παρέλευση έτους από τη συζήτηση για τον προσωρινό

προσδιορισμό, τότε για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά το χρόνο συζήτησης για τον οριστικό προσδιορισμό." "Ως κριτήριο για την εκτίμηση της αξίας του απαλλοτριωμένου ακινήτου λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η αξία που έχουν κατά τον κρίσιμο χρόνο παρακείμενα και ομοειδή ακίνητα, που προσδιορίζεται κυρίως από την αντικειμενική αξία, τα τιμήματα σε συμβόλαια μεταβίβασης κυριότητας ακινήτων, τα οποία συντάχθηκαν κατά το χρόνο της κήρυξης της απαλλοτρίωσης, καθώς και η πρόσδοδος του απαλλοτριωμένου."

2. Ενδεχόμενη μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου μετά τη δημοσίευση της πράξης της απαλλοτρίωσης και μόνο εξαιτίας της δεν λαμβάνεται υπόψη. Επίσης δεν υπολογίζεται ανατίμηση προερχόμενη από ενέργειες του ιδιοκτήτη στο απαλλοτριούμενο, που έγιναν μετά την οριζόμενη από το άρθρο 3 ανακοίνωση της απαλλοτρίωσης και μόνο εξαιτίας αυτής. «Ομοίως, δεν λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενη μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου, μετά την θεσμοθέτηση ζώνης αστικής ανάπτυξης ή μετά τη θεσμοθέτηση ζωνών για μελλοντική πολεοδομία.»

3. Ο καθ' ου η απαλλοτρίωση δεν υπόκειται σε κανένα φόρο, κράτηση ή τέλος για την αποζημίωση που εισπράττει

«4. Εάν απαλλοτριωθεί τμήμα ακινήτου με αποτέλεσμα η αξία του τμήματος που απομένει στον ιδιοκτήτη να μειωθεί σημαντικά σε σχέση με την κύρια ή αποδεδειγμένως υφιστάμενη δευτερεύουσα κατά προορισμό χρήση, μπορεί να προσδιορίζεται με την απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης και ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα που απομένει στον ιδιοκτήτη και η οποία καταβάλλεται μαζί με την αποζημίωση για το απαλλοτριούμενο. Για τον προσδιορισμό της ιδιαίτερης αποζημίωσης λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο, ιδίως, η κατάσταση του ακινήτου πριν και μετά την απαλλοτρίωση, η σημαντική επιδείνωση των γεωμετρικών στοιχείων και της οικονομικής και εμπορικής εκμεταλλεύσεως αυτού, όπως επίσης ότι η ζημία του απομένοντος θα επέλθει μετά βεβαιότητας μετά την απότμηση του απαλλοτριούμενου τμήματος.»

Άρθρο: 14

Ημ/νία: 19.02.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Διάδικοι

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΑΔΙΚΟΙ, ΦΑΚΕΛΟΣ

Σχόλια

Το παρόν τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4122/2013 ΦΕΚ Α 49/19.2.2013.

Κείμενο Αρθρου

« 1. Κατά την έννοια του παρόντος νόμου, ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι δύνανται να ζητήσουν δικαστικώς τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης, είναι: α) ο υπόχρεος να καταβάλλει την αποζημίωση, β) ο υπέρ ου κηρύχθηκε η αναγκαστική απαλλοτρίωση και γ) όποιος αξιώνει κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα στο απαλλοτριούμενο.

2. Το κατά περίπτωση αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης όργανο έχει τη γενική επιμέλεια για την επίσπευση της διαδικασίας του καθορισμού της αποζημίωσης και της αναγνώρισης των δικαιούχων, καθώς και της συντέλεσης της απαλλοτρίωσης.

3. Στις περιπτώσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων υπέρ του Δημοσίου, το κατά περίπτωση αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης όργανο, εκπροσωπεί τούτο δικαστικώς και ζητεί

προς υπεράσπιση των συμφερόντων αυτού, την παροχή σχετικής εντολής σε πληρεξούσιο του Δημοσίου από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Η Περιφέρεια εκπροσωπείται από τον Περιφερειάρχη, ο οποίος χορηγεί τη σχετική εντολή σε δικηγόρο της Περιφέρειας.

Ειδικώς οι αποφάσεις περί προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης κοινοποιούνται και στον Υπουργό Οικονομικών, από την κοινοποίηση δε αυτή αρχίζουν οι δικονομικές προθεσμίες.

4. Για τις οριζόμενες από τα επόμενα άρθρα ενέργειες, καθώς και την κατάθεση αίτησης στο αρμόδιο δικαστήριο για τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης, το αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, εφόσον αυτή κηρύχθηκε υπέρ του Δημοσίου, όργανο δύναται να εξουσιοδοτήσει εγγράφως τον Προϊστάμενο της οικείας Κτηματικής Υπηρεσίας. Προκειμένου για την Περιφέρεια αρμόδιος είναι ο οικείος Περιφερειάρχης.

5. Το κατά περίπτωση αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης όργανο γνωστοποιεί στο Υπουργείο Οικονομικών και στο αρμόδιο από το σκοπό της απαλλοτρίωσης Υπουργείο όλες τις ενέργειές του για κάθε αναγκαστική απαλλοτρίωση.

6. Για κάθε απαλλοτρίωση τηρείται στην αρχή που την κήρυξε ιδιαίτερος φάκελος, στον οποίο καταχωρίζονται όλα τα σχετικά με την απαλλοτρίωση στοιχεία. Προκειμένου για απαλλοτρίώσεις που κηρύσσονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο φάκελος τηρείται στην οικεία Κτηματική Υπηρεσία. Στις λοιπές περιπτώσεις ο φάκελος τηρείται στη Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών. Καθένας που αποδεικνύει έννομο συμφέρον δικαιούται να λάβει γνώση του φακέλου και να ζητήσει αντίγραφα των στοιχείων αυτών. Τα αντίγραφα χορηγούνται με δαπάνη του αιτούντος. Οι Γραμματείς των δικαστηρίων υποχρεούνται να αποστέλλουν στις παραπάνω αρχές ξεχωριστό αντίγραφο κάθε απόφασης που αφορά συγκεκριμένη απαλλοτρίωση, προκειμένου αυτό να τεθεί στο φάκελο.»

Άρθρο: 15

Ημ/νία: 17.01.2018

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ

Τίτλος Άρθρου

Εκτίμηση αξίας απαλλοτριωμένου ακινήτου

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΞΙΑΣ, ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σχόλια

Το εντός " " τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 προστέθηκε με την παρ. 6 άρθρου 1 Ν. 2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18). Σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), που τροποποιεί το άρθρο 2 Ν. 2985/2002, η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει πλέον από 01.01.2002 (παλαιά έναρξη ισχύος 04.02.2002). Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 19 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207), για την εκτίμηση, στην οποία προβαίνει το δικαστήριο, προκειμένου να καταβληθεί εύλογη αποζημίωση, λαμβάνεται υπόψη και η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής του παρόντος άρθρου, που συντάσσεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την περιέλευση στον Πρόεδρο της Επιτροπής της πράξης ορισμού εμπειρογνώμονα που προβλέπεται στην παραπάνω διάταξη, ο οποίος γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την περιέλευση της σχετικής αίτησης του Προέδρου της Επιτροπής στο δικαστήριο του άρθρου 19 του παρόντος νόμου. Η αίτηση της παρ. 2 του παρόντος άρθρου μπορεί να υποβάλλεται και πριν από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης μετά την κατά το άρθρο 3 παρ. 5 του παρόντος νόμου ανακοίνωση. Η εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης για αυτή την αιτία δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της, για τον οποίο η διαδικασία χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 19 έως 21 του παρόντος νόμου. Ο επισπεύδων υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης του Εφετείου για την έναρξη των εργασιών. Η εντός " " τρίτη περίοδος της παρ. 2 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 άρθρου 9 Ν. 3193/2003 (ΦΕΚ Α' 266). Το εντός " " δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 προστέθηκε με την παρ. 3 άρθρου 9 ν. 3193/2003. ===== - Το εντός " " εδ. στο τέλος της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 129 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " εδ. στο τέλος της παρ. 3 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 129 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Η παρ. 6 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 129 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.7 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013). -Στην παρ.6 του παρόντος προσετέθη τελευτ. εδάφιο με την παρ.8 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013),η διάταξη του οποίου εφαρμόζεται και στις κηρυχθείσες απαλλοτριώσεις για τις οποίες δεν έχει συζητηθεί η αίτηση καθορισμού προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης. -Η παρ.7 προσετέθη στο παρόν με την παρ.9 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013)και εφαρμόζεται και στις κηρυχθείσες

απαλλοτριώσεις για τις οποίες δεν έχει συζητηθεί η αίτηση καθορισμού οριστικής αποζημίωσης.
===== **** Η παρ. 6 του παρόντος
δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων που έχουν κηρυχθεί ή πρόκειται να
κηρυχθούν είτε για ανάγκες εκμετάλλευσης λιγνιτικών κοιτασμάτων από τη Δ.Ε.Η. Α.Ε. ή διάδοχο αυτής
ή κάθε συνδεδεμένο με αυτήν πρόσωπο, στις περιοχές που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 20
του ν. 2446/1996, είτε για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 28 του ν. 3937/2011. (Άρθρο 69 Ν.
4155/2013, ΦΕΚ Α' 120/29.5.2013). ===== Η εντός ""
παρ. 8 του παρόντος τίθεται όπως προστέθηκε με το άρθρο 170 του ν. 4512/2018 ΦΕΚ Α 5/17.1.2018

Κείμενο Αρθρου

1. «Επιτροπή προβαίνει στην εκτίμηση της αξίας του υπό απαλλοτρίωση ακινήτου ή απαλλοτριωμένου ακινήτου και του ύψους της τυχόν οφειλόμενης κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 13 ιδιαίτερης αποζημίωσης.» Η επιτροπή αποτελείται από τον Προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας του νομού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το απαλλοτριούμενο ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτού, ως πρόεδρο, έναν υπάλληλο της οικείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας οριζόμενο από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας και έναν εμπειρογνώμονα, οριζόμενο, με αναπληρωτή, κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Τα μέλη της επιτροπής που είναι υπάλληλοι αναπληρώνονται σε περίπτωση έλλειψης, απουσίας ή κωλύματος από τους νόμιμους ή οριζόμενους αναπληρωτές τους.

Ως γραμματέας της επιτροπής με τον αναπληρωτή του ορίζεται με πράξη του προέδρου αυτής υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας.

«Η σύνθεση της Επιτροπής μπορεί να διευρύνεται μέχρι πέντε (5) μέλη, υπαλλήλους που κατέχουν ειδικές γνώσεις πολεοδομίας, τοπογραφίας, καθώς και οικοδομικών κατασκευών, γεωπονίας ή δασολογίας ή ηλεκτρολογίας ή μηχανολογίας και μεταλλειολογίας, μέλη των επίσημων επαγγελματικών οργανώσεων της ειδικότητας τους, στις περιπτώσεις που στα απαλλοτριούμενα περιλαμβάνονται κτήρια, γεωργικές εκμεταλλεύσεις, φυτείες και φυτώρια, δασικές εκτάσεις, ουσιώδεις ηλεκτρομηχανολογικές παραγωγικές εγκαταστάσεις και μεταλλεία αντίστοιχα κατά την κρίση του Προϊστάμενου της Κτηματικής Υπηρεσίας. Οι ανωτέρω εντός δέκα (10) ημερών προτείνονται από τον Προϊστάμενο της υπηρεσίας τους, ύστερα από σχετικό αίτημα του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας.»

2. Η κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου επιτροπή επιλαμβάνεται του έργου της οίκοθεν ή ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου, η οποία υποβάλλεται στον Πρόεδρο αυτής. Προκειμένου ειδικώς για τον προσδιορισμό της κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 13 αποζημίωσης, η επιτροπή επιλαμβάνεται μόνον ύστερα από αίτηση του ιδιοκτήτη. "Μέσα σε πέντε ημέρες από τη λήψη της αίτησης αυτής ο πρόεδρος της επιτροπής οφείλει να ζητήσει από τον Πρόεδρο του κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 19 δικαστηρίου να ορίσει έναν εμπειρογνώμονα με έναν αναπληρωτή." Ο ορισμός του εμπειρογνώμονα και του αναπληρωτή του γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 372 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας με απλή πράξη, της οποίας αντίγραφο αποστέλλεται στον Πρόεδρο της επιτροπής.

Ορισμός του εμπειρογνώμονα και του αναπληρωτή του δύναται να γίνει και πριν από την κατά το άρθρο 1 δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης, αλλά πάντως μετά την κατά το άρθρο 3 ανακοίνωση.

3. Η επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρο αυτής και, μετά από αυτοψία και έλεγχο των στοιχείων που υποβλήθηκαν σε αυτόν, καταρτίζει, μέσα σε τριάντα ημέρες από τη λήψη της πράξης ορισμού του εμπειρογνώμονα, έκθεση στην οποία περιγράφεται λεπτομερώς η κατάσταση του

απαλλοτριωμένου και των συστατικών του, καθώς και οι τυχόν ιδιαίτερες συνθήκες αυτού και εκτιμάται αιτιολογημένα και αναλυτικά η αξία του κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 13, καθώς και το ύψος της τυχόν οφειλόμενης κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου ιδιαίτερης αποζημίωσης.

Εάν προκύψει διαφωνία για την αξία του απαλλοτριωμένου, καταχωρίζονται στην έκθεση όλες οι γνώμες που διατυπώθηκαν.

Η έκθεση υποβάλλεται στη συνέχεια, κατά τα άρθρα 17 και επόμενα, στο αρμόδιο δικαστήριο ως στοιχείο της προδικασίας της δίκης για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης και συνεκτιμάται ως συμβουλευτική γνώμοδότηση.

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να καθορίζονται πρότυπα για την σύνταξη των εκθέσεων της παραγράφου αυτής, κατ' είδος απαλλοτριούμενου ακινήτου και επικειμένου, με τα οποία θα προσδιορίζονται ορισμένοι από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της αξίας τους, που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την σύνταξη της έκθεσης του άρθρου αυτού.»

4. Εάν η κατά την προηγούμενη παράγραφο έκθεση δεν συντάχθηκε, για οποιονδήποτε λόγο, μέσα σε σαράντα τουλάχιστον ημέρες από την υποβολή της αίτησης για τη διενέργεια της εκτίμησης, ο Πρόεδρος της επιτροπής υποχρεούται να χορηγήσει σχετική βεβαίωση σε κάθε ενδιαφερόμενο.

5. Τα μέσα για τη μετάβαση της επιτροπής στο απαλλοτριούμενο τα διαθέτει ο υπόχρεος προς αποζημίωση.

Στα μέλη της επιτροπής και το γραμματέα αυτής, καταβάλλεται αμοιβή κατά τις κείμενες διατάξεις, η οποία βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση.

«6. Σε περιπτώσεις απαλλοτριώσεων μεγάλου οικονομικού ενδιαφέροντος, ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση ή ο υπόχρεος προς αποζημίωση δύνανται να ζητήσει τη σύνταξη έκθεσης εκτίμησης των απαλλοτριούμενων από ανεξάρτητο και πιστοποιημένο Εκτιμητή, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας καθορισμού της αποζημίωσης. Η εν λόγω Έκθεση εκτίμησης, μπορεί να αντικαθιστά την Έκθεση προεκτίμησης της Επιτροπής του παρόντος άρθρου, ή να χρησιμοποιείται παράλληλα για την απόδειξη της αξίας των απαλλοτριωθέντων. Η έκθεση του ανεξάρτητου Εκτιμητή καλύπτει το σύνολο της αξίας των απαλλοτριωμένων ακινήτων και των επικειμένων τους, την μείωση της αξίας των απομεινόντων τμημάτων μετά την απαλλοτρίωση και την ύπαρξη ή μη ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 653/ 1977 (Α' 214).» «Το δικαστήριο υποχρεούται να αιτιολογεί ειδικά την τυχόν απόκλιση της προσδιοριζόμενης από το ίδιο αξίας του ακινήτου τόσο από την προκύπτουσα κατά το αντικειμενικό σύστημα αξία του όσο και από την προκύπτουσα από την έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής της παραγράφου 1 του παρόντος ή του ανεξάρτητου εκτιμητή της παρούσας παραγράφου.»

«7. Ειδικά σε περιπτώσεις απαλλοτριώσεων για έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πέραν της εκτίμησης της Επιτροπής της παραγράφου 1, ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση ή ο υπόχρεος προς αποζημίωση ζητάει τη σύνταξη έκθεσης εκτίμησης των απαλλοτριούμενων της παραγράφου 6 από ανεξάρτητο και πιστοποιημένο Εκτιμητή. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 6.»

«8. Όλα τα εκτιμητικά όργανα του παρόντος, καθώς και εκείνα που προβλέπονται από τις ειδικές διατάξεις του τέταρτου άρθρου του ν. 3555/07 (Α'81) και του άρθρου 12 του ν. 3894/10 (Α' 204) των οποίων οι εκθέσεις αποτελούν στοιχείο προδικασίας, αποφαίνονται επί της μείωσης αξίας των απομεινόντων ακινήτων μετά την απαλλοτρίωση, κατ' άρθρο 13 παράγραφος 4 του παρόντος ή της άρσης της ωφέλειας των παροδίων ιδιοκτητών κατ' άρθρο 33 του ν. 2971/01 (Α'285), μόνο ύστερα από αίτημα κάθε ενδιαφερόμενου θιγομένου.»

Άρθρο: 16

Ημ/νία: 19.02.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Διόρθωση κτηματολογικών στοιχείων

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Σχόλια

Το παρόν άρθρο τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4122/2013 ΦΕΚ Α 49/19.2.2013. Επίσης με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου και νόμου ορίζεται "5. Αποφάσεις κήρυξης απαλλοτριώσεων ακινήτων για έργα αρμοδιότητας της Περιφέρειας, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος, που εκκρεμούν ή θα αποσταλούν εντός μηνός, από την δημοσίευση του παρόντος, στις κατά τόπους Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, δύνανται να εκδοθούν και να δημοσιευθούν σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις μέχρι τις 31.5.2013. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 8 του άρθρου 16, όπως αυτό αντικαταστάθηκε παραπάνω, εφαρμόζονται και επί των εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, απαλλοτριώσεων".

Κείμενο Άρθρου

« 1. Ο προσδιορισμός της αποζημίωσης, κατά τα άρθρα 18 και επόμενα και η αναγνώριση των δικαιούχων, κατά τα άρθρα 26 και επόμενα, χωρούν με βάση τα κατά το άρθρο 3 παράγραφος 1 κτηματολογικό διάγραμμα και κτηματολογικό πίνακα.

2. Σε περίπτωση που ο εικαζόμενος ιδιοκτήτης ή κάθε ενδιαφερόμενος θεωρεί ότι το διάγραμμα και ο πίνακας είναι εσφαλμένα, μπορούν με αίτησή τους να ζητήσουν τη διόρθωση ή συμπλήρωση. Το ίδιο δικαίωμα έχει το κατά περίπτωση αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης

όργανο, η οικεία Κτηματική Υπηρεσία, ο υπέρ ου κηρύχθηκε η αναγκαστική απαλλοτρίωση και ο υπόχρεος να καταβάλλει την αποζημίωση.

3. Η αίτηση αυτή μπορεί να υποβάλλεται από την επομένη της κήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης. Η αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί από τον καθ' ου η αναγκαστική απαλλοτρίωση μετά την πάροδο της κατά την παράγραφο του άρθρου 9 προθεσμίας, η οποία, για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, είναι 30 ημερών. Προκειμένου για τα πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, η αίτηση μπορεί να υποβάλλεται μέχρι την προηγούμενη της συζήτησης της αίτησης για τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης.

4. Η αίτηση υποβάλλεται στην υπηρεσία ή το φορέα που συνέταξε ή ενέκρινε το κτηματολογικό διάγραμμα και τον πίνακα και εξετάζεται χωρίς καθυστέρηση. Αν η αίτηση διόρθωσης γίνει δεκτή, η υπηρεσία υποβάλλει προς έγκριση, στην αρμόδια ως εκ του σκοπού της απαλλοτρίωσης υπηρεσία, διορθωτικό κτηματολογικό διάγραμμα και πίνακα. Μετά την έγκριση της διόρθωσης των κτηματολογικών στοιχείων, η σχετική απόφαση αναρτάται στο δικτυακό τόπο του αρμόδιου Υπουργείου ή Φορέα. Εφόσον η Υπηρεσία που είναι αρμόδια, ως εκ του σκοπού της απαλλοτρίωσης, είναι διαφορετική από την Αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση, κοινοποιείται στην τελευταία η απόφαση έγκρισης της διόρθωσης με δυο αντίγραφα του διορθωτικού Κτηματολογικού Διαγράμματος και Πίνακα προς ενημέρωση του φακέλου της απαλλοτρίωσης.

5. Εάν περιέλθουν στο κατά περίπτωση αρμόδιο, κατά το άρθρο 1, για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης όργανο νεότερο κτηματολογικό διάγραμμα και πίνακας, που έχουν συνταχθεί ύστερα από πρόσκληση των εικαζομένων ιδιοκτητών να παραδώσουν τους τίτλους ιδιοκτησίας, μέχρι την προηγούμενη της συζήτησης της αίτησης για τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων. Ομοίως δεν εφαρμόζονται, εάν η διαδικασία πρόσκλησης των ιδιοκτητών έχει προηγηθεί της διαδικασίας σύνταξης των κατά τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 στοιχείων. Η πρόσκληση ενεργείται, σε κάθε περίπτωση, με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας.

6. Αντίγραφα των κατά τις προηγούμενες παραγράφους 4 και 5 στοιχείων, που διορθώνουν το αρχικό κτηματολογικό διάγραμμα και πίνακα, διαβιβάζονται από την αρχή που τα εκδίδει στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών για να ενεργήσει τα νόμιμα.

7. Η υποβολή της κατά την παράγραφο 2 αίτησης δεν αναστέλλει την πρόοδο της διαδικασίας καθορισμού της αποζημίωσης και συντέλεσης της απαλλοτρίωσης. Η παράγραφος 4 του άρθρου 9 εφαρμόζεται αναλόγως.

8. Κάθε αμφισβήτηση για την ακρίβεια ή την πληρότητα των στοιχείων του κτηματολογικού διαγράμματος και του πίνακα, λύεται κατά τη δίκη για την αναγνώριση των δικαιούχων, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, υπό την προϋπόθεση να έχει υποβληθεί το σχετικό αίτημα, τουλάχιστον ενενήντα (90) ημέρες πριν από την αρχική ή την μετ' αναβολή δικάσιμο, στην αρχή που τα συνέταξε, προκειμένου να τηρηθεί η διαδικασία διόρθωσης των κτηματολογικών στοιχείων κατά τις προηγούμενες παραγράφους.

9. Για τις απαλλοτριώσεις που γίνονται υπέρ της εταιρίας «Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Ανώνυμη Εταιρία» (Ο.Σ.Κ. Α.Ε.), η εξ αρχής σύνταξη ή και η διόρθωση του Κτηματολογικού Διαγράμματος και του Πίνακα γίνεται από αρμόδιους μηχανικούς, υπαλλήλους της Ο.Σ.Κ. Α.Ε., που ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. της Εταιρίας. Οι δαπάνες κτηματογράφησης βαρύνουν την Ο.Σ.Κ. Α.Ε.. »

Άρθρο: 17

Ημ/νία: 20.11.2003

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ-ΑΠΩΛΕΣΘΕΙΣΑ ΠΡΟΣΟΔΟΣ

Τίτλος Άρθρου

Προδικασία

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ, ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ, ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

Σχόλια

Η εντός [ ] λέξη στο τέλος της περίπτ. α της παρ. 3 διεγράφη και η περίπτ. γ προστέθηκε με τις περιπτ. α και β, αντίστοιχα, της παρ. 4 άρθρου 9 Ν. 3193/2003 (ΦΕΚ Α' 266).

Κείμενο Άρθρου

1. Η απόφαση κήρυξης της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης σημειώνεται από τον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών στις μερίδες του απαλλοτριωμένου ακινήτου και του ιδιοκτήτη αυτού . Η σημείωση αυτή γίνεται με βάση το διαβιβαζόμενο στο φύλακα μεταγραφών, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 1 , αντίγραφο της απαλλοτριωτικής απόφασης με το οικείο κτηματολογικό διάγραμμα και πίνακα, μέσα σε δέκα ημέρες από τη λήψη τους. Μέσα στην ίδια προθεσμία σημειώνονται και τα διαβιβαζόμενα κατά την παράγραφο 6 του προηγούμενου άρθρου στοιχεία.

Στην ίδια προθεσμία ο φύλακας μεταγραφών υποχρεούται να χορηγεί ατελώς στους ενδιαφερόμενους πιστοποιητικό ιδιοκτησίας, βαρών και κατασχέσεων στο απαλλοτριούμενο, καθώς και πιστοποιητικό για τις τυχόν εγγραφές στο βιβλίο διεκδικήσεων.

2. Στην περίπτωση που ο φύλακας μεταγραφών , αν και διαβιβάστηκαν τα κατά την προηγούμενη παράγραφο δικαιολογητικά, δεν μπορεί μέσα σε δέκα ημέρες από τη λήψη τους να ανεύρει τις οικείες μερίδες, υποχρεούται να χορηγεί σχετική βεβαίωση σε κάθε ενδιαφερόμενο.

3. Η συζήτηση της αίτησης για τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης είναι απαράδεκτη εάν δεν προσαχθούν: α) τα κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου πιστοποιητικά ή η κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου βεβαίωση [και] β) η κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 15 έκθεση ή η κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου βεβαίωση

"και γ) η έκθεση που ορίζεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 15".

4. Προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων, είναι απαράδεκτη η συζήτηση της αίτησης για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης εάν δεν προσαχθούν: α) τα κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου πιστοποιητικά ή η κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου βεβαίωση, β) η κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 15 έκθεση ή η κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου βεβαίωση, γ) η πράξη αναλογισμού ή πράξη εφαρμογής.

Άρθρο: 18

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Διαδικασία προσδιορισμού αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ, ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Σχόλια

Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την περίπτ. ε άρθρου 31 Ν. 3130/2003 (ΦΕΚ Α' 76). - Το εντός " " πρώτο εδ. της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 130 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " τρίτο εδ. της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 130 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Άρθρου

1. Η αποζημίωση του απαλλοτριωμένου, καθώς και η τυχόν κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 13 ιδιαίτερη αποζημίωση, προσδιορίζεται κατά την ειδική διαδικασία του παρόντος άρθρου και των αμέσως επομένων 19 έως 20.

Τα άρθρα 1 έως 590 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και στην ειδική αυτή διαδικασία, εκτός αν αντιβαίνουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου .

2. Η διαδικασία προσδιορισμού της αποζημίωσης διεξάγεται ατελώς. Δικόγραφα, εκθέσεις, δικαστικές αποφάσεις και αντίγραφα αυτών χορηγούμενα στους διαδίκους, καθώς και σχετικές με τη διαδικασία επιδόσεις, κλήσεις, αιτήσεις και βεβαιώσεις ή πιστοποιητικά συντάσσονται ατελώς.

3. Οι διάδικοι παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο, στον οποίο η πληρεξουσιότητα δύναται να δοθεί και προφορικός επ' ακροατηρίου ή με έγγραφο που φέρει βεβαίωση δημόσιας αρχής ή αρχής Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού για τη γνησιότητα της υπογραφής του δηλούντος.

4. «Η δικαστική δαπάνη, μαζί με τη νόμιμη, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 92 του Κώδικα Δικηγόρων, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 3919/2011 (Α' 32), αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων, βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση, επιδικάζεται από το Δικαστήριο με την ίδια απόφαση, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο αυτόν και παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.) υπέρ του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου.» Η εκκαθάριση της δικαστικής δαπάνης γίνεται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

«Όταν υπόχρεος προς αποζημίωση είναι φορέας που υπάγεται στη Γενική Κυβέρνηση κατά την έννοια του άρθρου 1 Β του ν. 2362/1995 (Α' 247) η επιδικαζόμενη από τα Δικαστήρια αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου των δικαιούχων αποζημίωσης στις περιπτώσεις που υπολογίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης, καθορίζεται υποχρεωτικά έως το ήμισυ των νόμιμων αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων.» Η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου, με την οποία καθορίζεται η προσωρινή τιμή μονάδας, αποτελεί ως προς τη δικαστική δαπάνη εκτελεστό τίτλο σε βάρος του υποχρέου προς αποζημίωση, εάν και οι δύο διάδικοι αποδέχθηκαν την απόφαση αυτή ή πέρασε άπρακτη η προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 20.

Σε περίπτωση εμπρόθεσμης αίτησης, το εφετείο αποφαινεται ενιαίως τόσο για τη δικαστική δαπάνη της ενώπιον αυτού διαδικασίας όσο και για τη δικαστική δαπάνη του προσωρινού προσδιορισμού της αποζημίωσης.

5. Διακοπή της δίκης δεν επιτρέπεται, μη εφαρμοζόμενων των όρθρων 286 έως 292 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

6. Αίτημα για τον προσδιορισμό της κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 13 ιδιαίτερης αποζημίωσης είναι απαράδεκτο αν ο ιδιοκτήτης δεν έχει υποβάλλει την κατά το άρθρο 15 παράγραφος 2 αίτηση.

« Η αίτηση για την ιδιαίτερη αποζημίωση υποβάλλεται στην οικεία Κτηματική Υπηρεσία ή στην αρμόδια για την εκτέλεση του έργου υπηρεσία, εφόσον η προεκτίμηση διενεργείται ή διενεργήθηκε από ανεξάρτητο Εκτιμητή, εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες πριν την εκδίκαση του αιτήματος από το αρμόδιο για τον καθορισμό της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης δικαστήριο. Με την αίτηση, συνυποβάλλονται υποχρεωτικά α) απόσπασμα του κτηματολογικού διαγράμματος, επί του οποίου εμφανίζεται το απομένον εδαφικό τμήμα του ακινήτου μετά την απαλλοτρίωση και επισημειωματική δήλωση, ύστερα από έλεγχο των τίτλων του ακινήτου, την οποία υπογράφει διπλωματούχος μηχανικός, ο οποίος βεβαιώνει περί της πολεοδομικής κατάστασης του ακινήτου, των ισχυόντων όρων δόμησης, της αρτιότητας και οικοδομησιμότητας του ακινήτου, πριν και μετά την απαλλοτρίωση, με ρητή αναφορά περί της τυχόν ισχύουσας παρέκκλισης, β) πλήρεις τίτλοι ιδιοκτησίας και σε περίπτωση έκτακτης χρησιμότητας κάθε δημόσιο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει το ακριβές εμβαδό και η θέση του ακινήτου. Αν δεν συνυποβληθούν τα παραπάνω στοιχεία, η αρμόδια Υπηρεσία εκδίδει σχετική βεβαίωση και το δικαστήριο ελέγχει, στην περίπτωση αυτή, κατά τη συζήτηση του αιτήματος επιδίκασης ιδιαίτερης αποζημίωσης, τα στοιχεία που επικαλείται ο καθ' ου η απαλλοτρίωση, για την απόδειξη της μείωσης της αξίας των απομενόντων τμημάτων, όπως, ιδίως, του εμβαδού και των λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων τους και του όγκου των κτισμάτων.»

Άρθρο: 18

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Τίτλος Άρθρου

Διαδικασία προσδιορισμού αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ, ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Σχόλια

Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την περίπτ. ε άρθρου 31 Ν. 3130/2003 (ΦΕΚ Α' 76). - Το εντός " " πρώτο εδ. της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 130 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " τρίτο εδ. της παρ. 4 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 130 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). -Το τέταρτο εδάφιο της παρ.4 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'18.4.2013).

Κείμενο Άρθρου

1. Η αποζημίωση του απαλλοτριωμένου, καθώς και η τυχόν κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 13 ιδιαίτερη αποζημίωση, προσδιορίζεται κατά την ειδική διαδικασία του παρόντος άρθρου και των αμέσως επομένων 19 έως 20.

Τα άρθρα 1 έως 590 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και στην ειδική αυτή διαδικασία, εκτός αν αντιβαίνουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου .

2. Η διαδικασία προσδιορισμού της αποζημίωσης διεξάγεται ατελώς. Δικόγραφα, εκθέσεις, δικαστικές αποφάσεις και αντίγραφα αυτών χορηγούμενα στους διαδίκους, καθώς και σχετικές με τη διαδικασία επιδόσεις, κλήσεις, αιτήσεις και βεβαιώσεις ή πιστοποιητικά συντάσσονται ατελώς.

3. Οι διάδικοι παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο, στον οποίο η πληρεξουσιότητα δύναται να δοθεί και προφορικώς επ' ακροατηρίου ή με έγγραφο που φέρει βεβαίωση δημόσιας αρχής ή αρχής Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού για τη γνησιότητα της υπογραφής του δηλούντος.

4. «Η δικαστική δαπάνη, μαζί με τη νόμιμη, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 92 του Κώδικα Δικηγόρων, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 3919/2011 (Α' 32), αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων, βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση, επιδικάζεται από το Δικαστήριο με την ίδια απόφαση, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο αυτόν και παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.) υπέρ του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου.» Η εκκαθάριση της δικαστικής δαπάνης γίνεται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

«Όταν υπόχρεος προς αποζημίωση είναι φορέας που υπάγεται στη Γενική Κυβέρνηση κατά την έννοια του άρθρου 1 Β του ν. 2362/1995 (Α' 247) η επιδικαζόμενη από τα Δικαστήρια αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου των δικαιούχων αποζημίωσης στις περιπτώσεις που υπολογίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης, καθορίζεται υποχρεωτικά έως το ήμισυ των νόμιμων αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων.» «Η απόφαση του μονομελούς εφετείου, με την οποία καθορίζεται η προσωρινή τιμή μονάδας, αποτελεί ως προς τη δικαστική δαπάνη εκτελεστό τίτλο σε βάρος του υπόχρεου προς αποζημίωση, εάν και οι δύο διάδικοι αποδέχθηκαν την απόφαση αυτή ή πέρασε άπρακτη η προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 20.» Σε περίπτωση εμπρόθεσμης αίτησης, το εφετείο αποφαινεται ενιαίως τόσο για τη δικαστική δαπάνη της ενώπιον αυτού διαδικασίας όσο και για τη δικαστική δαπάνη του προσωρινού προσδιορισμού της αποζημίωσης.

5. Διακοπή της δίκης δεν επιτρέπεται, μη εφαρμοζόμενων των όρθρων 286 έως 292 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

6. Αίτημα για τον προσδιορισμό της κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 13 ιδιαίτερης αποζημίωσης είναι απαράδεκτο αν ο ιδιοκτήτης δεν έχει υποβάλλει την κατά το άρθρο 15 παράγραφος 2 αίτηση.

« Η αίτηση για την ιδιαίτερη αποζημίωση υποβάλλεται στην οικεία Κτηματική Υπηρεσία ή στην αρμόδια για την εκτέλεση του έργου υπηρεσία, εφόσον η προεκτίμηση διενεργείται ή διενεργήθηκε από ανεξάρτητο Εκτιμητή, εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες πριν την εκδίκαση του αιτήματος από το αρμόδιο για τον καθορισμό της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης δικαστήριο. Με την αίτηση, συνυποβάλλονται υποχρεωτικά α) απόσπασμα του κτηματολογικού διαγράμματος, επί του οποίου εμφανίζεται το απομένον εδαφικό τμήμα του ακινήτου μετά την απαλλοτρίωση και επισημειωματική δήλωση, ύστερα από έλεγχο των τίτλων του ακινήτου, την οποία υπογράφει διπλωματούχος μηχανικός, ο οποίος βεβαιώνει περί της πολεοδομικής κατάστασης του ακινήτου, των ισχυόντων όρων δόμησης, της αρτιότητας και οικοδομησιμότητας του ακινήτου, πριν και μετά την απαλλοτρίωση, με ρητή αναφορά περί της τυχόν ισχύουσας παρέκκλισης, β) πλήρης τίτλο ιδιοκτησίας και σε περίπτωση έκτακτης χρησικτησίας κάθε δημόσιο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει το ακριβές εμβαδό και η θέση του ακινήτου. Αν δεν συνυποβληθούν τα παραπάνω στοιχεία, η αρμόδια Υπηρεσία εκδίδει σχετική βεβαίωση και το δικαστήριο ελέγχει, στην περίπτωση αυτή, κατά τη συζήτηση του αιτήματος επιδίκασης ιδιαίτερης αποζημίωσης, τα στοιχεία που επικαλείται ο καθ' ου η απαλλοτρίωση, για την απόδειξη της μείωσης της αξίας των απομεινόντων τμημάτων, όπως, ιδίως, του εμβαδού και των λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων τους και του όγκου των κτισμάτων.»

Άρθρο: 19

Ημ/νία: 17.01.2018

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Τίτλος Άρθρου

Προσωρινός προσδιορισμός αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ, ΔΙΚΑΣΙΜΟΣ, ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ, ΑΝΑΒΟΛΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ, ΑΥΤΟΨΙΑ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Σχόλια

Σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρου 19 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207), η εγγυητική επιστολή που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 άρθρου 7Α του παρόντος νόμου, παρέχεται στους δικαιούχους υποχρεωτικώς μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την έκδοση της απόφασης προσδιορισμού της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης σύμφωνα με το παρόν άρθρο και τα άρθρα 20 και 21 του παρόντος νόμου (βλ. και σχόλια στα άρθρα αυτά). Η παράδοση της εγγυητικής επιστολής γίνεται στους αναγνωρισμένους δικαστικά δικαιούχους, άλλως παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στα γραφεία αυτού της τοποθεσίας του ακινήτου, το οποίο και την παραδίδει σε αυτούς που θα αναγνωρισθούν δικαιούχοι. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7Α του παρόντος νόμου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του νόμου 3175/2003. Σύμφωνα

επίσης με την παρ. 1 άρθρου 21 Ν. 3175/2003, για την εκτέλεση των έργων που αναφέρονται στο άρθρο 15 του νόμου αυτού, μπορεί να επιτρέπεται, ύστερα από αίτηση κατά του κατόχου του ακινήτου, που κατατίθεται από τη Δ.Ε.Η. Α.Ε. ως Κύριο του Συστήματος ή του Δικτύου ή από άλλον επισπεύδοντα που ορίζεται σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτ. γ της παρ. 1 άρθρου 15 του ίδιου νόμου, η προσωρινή χρήση ακινήτων, με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου που εκδίδεται κατά τη διαδικασία του παρόντος νόμου και είναι προσωρινά εκτελεστή. Δικάσιμος ορίζεται μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεση της αίτησης. Το δικαστήριο με την ίδια απόφαση καθορίζει και την οφειλόμενη αποζημίωση. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 1 άρθρου 19 Ν. 3175/2003, για την αναβολή της, κατά την ίδια παρ., συζήτησης που ορίζεται με ειδική απόφαση του κατά τόπον αρμοδίου εφετείου, προκειμένου να εκτελεστούν εργασίες πριν από τον προσδιορισμό και την καταβολή αποζημίωσης, εφαρμόζονται τα τρία πρώτα εδάφια της παρ. 6 του παρόντος άρθρου, και, εάν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση είναι κάτοικος αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής, εφαρμόζονται το τρίτο και τέταρτο εδάφια της ανωτέρω παρ. 1. Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 19 Ν. 3175/2003, για την εκτίμηση, στην οποία προβαίνει το δικαστήριο, προκειμένου να καταβληθεί εύλογη αποζημίωση, λαμβάνεται υπόψη και η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, που συντάσσεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την περιέλευση στον Πρόεδρο της Επιτροπής της πράξης ορισμού εμπειρογνώμονα που προβλέπεται στην παραπάνω διάταξη, ο οποίος γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την περιέλευση της σχετικής αίτησης του Προέδρου της Επιτροπής στο δικαστήριο του παρόντος άρθρου. Η αίτηση της παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου 15 μπορεί να υποβάλλεται και πριν από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης μετά την, κατά την παρ. 5 άρθρου 3 του παρόντος νόμου, ανακοίνωση. Η εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης για αυτή την αιτία δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της, για τον οποίο η διαδικασία χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 20 και 21 του παρόντος νόμου. Ο επισπεύδων υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης του Εφετείου για την έναρξη των εργασιών. ===== - Το εντός " " τελευταίο εδ. της παρ. 8 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 130 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Το εντός " " τελευταίο εδ. της παρ. 9 προστέθηκε με την παρ.5 του άρθρου 130 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Οι παρ. 1 και 2 του παρόντος τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.11 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) και η διάταξη της παρ.2 εφαρμόζεται και στις απαλλοτριώσεις για τις οποίες δεν έχει δημοσιευθεί η κήρυξη τους κατά τη δημοσίευση του ν. 4146/2013. - Η παρ. 11 του ΠΑΡΟΝΤΟΣ άρθρου ΠΡΟΣΤΕΘΗΚΕ με την παρ. 12 του άρθρου 76 του ν. 4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) και σύμφωνα με το δεύτερο εδ. της ίδιας παρ. εφαρμόζεται ΚΑΙ στις κηρυχθείσες απαλλοτριώσεις για τις οποίες ΔΕΝ έχει προσδιορισθεί η αίτηση καθορισμού οριστικής αποζημίωσης κατά τη δημοσίευση του ανωτέρω νόμου. ===== Η παρ. 4 του παρόντος άρθρου τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 171 του ν. 4512/2018 ΦΕΚ Α 5/17.1.2018

Κείμενο Αρθρου

«1. Αρμόδιο να προσδιορίσει προσωρινώς την αποζημίωση είναι το μονομελές εφετείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής.

2. Το μονομελές εφετείο αποφαινεται ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου, που κατατίθεται στον γραμματέα του.»

3. Ο αρμόδιος δικαστής προσδιορίζει δικάσιμο προς συζήτηση της αίτησης σε χρόνο όχι βραχύτερο από είκοσι ημέρες ούτε μακρότερο από σαράντα ημέρες από την κατάθεσή της και συγχρόνως διατάσσει να γίνει, με επιμέλεια του αιτούντος και δέκα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, επίδοση, σε όσους φέρονται ως ιδιοκτήτες στον κτηματολογικό πίνακα και γενικό σε κάθε ενδιαφερόμενο, αντιγράφου της αίτησης αυτής μαζί με την πράξη προσδιορισμού της δικασίμου και την κλήση εμφάνισης σε αυτήν. Εάν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση είναι κάτοικος αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής η προθεσμία για την επίδοση είναι πενήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, παρατεινομένου αναλόγως του χρόνου προσδιορισμού της δικασίμου.

Προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών ο δικαστής προσδιορίζει δικάσιμο σε χρόνο όχι βραχύτερο από εξήντα ημέρες ούτε μακρότερο από ογδόντα ημέρες από την κατάθεση της αίτησης.

«4. Όταν εκείνοι που φέρονται ως ιδιοκτήτες στον κτηματολογικό πίνακα υπερβαίνουν τους πενήντα (50), η κλήτευσή τους γίνεται κατά τα οριζόμενα στα επόμενα εδάφια της παρούσας. Η αίτηση, μαζί με την πράξη προσδιορισμού της δικασίμου, τοιχοκολλάται, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο, στο κατάστημα του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριούμενα. Η τοιχοκόλληση πιστοποιείται με έκθεση που συντάσσεται από το γραμματέα του δικαστηρίου και το γραμματέα του δήμου ή της κοινότητας, αντιστοίχως. Η ειδοποίηση, στην οποία μνημονεύονται το δικαστήριο στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, η τοιχοκόλληση αυτής, η δικάσιμος, περίληψη του αιτήματος και περίληψη της απαλλοτριωτικής πράξης, δημοσιεύεται δεκαπέντε τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο, σε τρεις (3) ημερήσιες εφημερίδες που εκδίδονται στην Αθήνα ή σε δύο που εκδίδονται στην Αθήνα και σε μία (1) που εκδίδεται στη Θεσσαλονίκη, όταν η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής βρίσκεται στα όρια αρμοδιότητας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης,

καθώς και σε μία (1) εφημερίδα που εκδίδεται στην πρωτεύουσα του νομού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο μέρος αυτής. Εάν η συζήτηση αναβληθεί για σοβαρό λόγο κατά την παράγραφο 6, δεν απαιτείται η επανάληψη της ανωτέρω διαδικασίας, εκτός αν ο λόγος της αναβολής συνίσταται στην πλημμελή, ατελή ή εκπρόθεσμη πραγματοποίηση των παραπάνω δημοσιεύσεων.».

5. Κάθε ενδιαφερόμενος δικαιούται να παρέμβει με δήλωσή του κατά τη συζήτηση της αίτησης σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, χωρίς καμία προδικασία.

Η δήλωση καταχωρίζεται στα πρακτικά και περιέχει το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία του παρεμβαίνοντος ή, προκειμένου περί νομικού προσώπου, την επωνυμία και την έδρα αυτού. Η δήλωση περιέχει επίσης και τον αριθμό του κτηματολογικού πίνακα του ακινήτου στο οποίο προβάλλει δικαιώματα ο ενδιαφερόμενος.

6. Αναβολή της συζήτησης της αίτησης επιτρέπεται μόνο μια φορά για σοβαρό λόγο και ιδιαίτερα εάν πιθανολογείται ότι κάποιος από τους ενδιαφερομένους δεν κλήθηκε ούτε παρενέβη στη δίκη. Το δικαστήριο ορίζει τη νέα δικάσιμο μέσα στις δεκαπέντε επόμενες ημέρες και διατάσσει την χωρίς κλήση εμφάνιση σε αυτήν των παριστάμενων διαδίκων, καθώς και εκείνων που έχουν ήδη κληθεί. Επίσης διατάσσει εφόσον το κρίνει αναγκαίο την επίδοση, με επιμέλεια του αιτούντος, πέντε ημέρες πριν από τη νέα δικάσιμο, στον ενδιαφερόμενο που τυχόν δεν έχει ειδικώς κληθεί, αντιγράφου της αίτησης μαζί με κλήση προς εμφάνιση, με την ποινή του απαραδέκτου της συζήτησης ως προς αυτόν και της καταδίκης του αιτούντος στη δικαστική δαπάνη. Εάν εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση είναι κάτοικος αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής, η προθεσμία προς εμφάνιση στη νέα δικάσιμο είναι τριάντα ημέρες πριν από αυτήν, παρατεινόμενου αναλόγως του χρόνου προσδιορισμού της συζήτησης μετά την αναβολή.

7. Η συζήτηση στο ακροατήριο πρέπει να τερματίζεται σε μια δικάσιμο. Απόφαση για απόδειξη δεν εκδίδεται.

Οι διάδικοι μέχρι να τελειώσει η συζήτηση στο ακροατήριο υποχρεούνται να προσάγουν όλα τα αποδεικτικά τους μέσα.

Το δικαστήριο υποχρεούται να ερευνά την αίτηση στην ουσία και όταν απουσιάζει κάποιος από τους διαδίκους.

8. Κατά τη συζήτηση της αίτησης οι διάδικοι αναπτύσσουν τους ισχυρισμούς τους προφορικά.

Ο γραμματέας υποχρεούται να καταχωρίσει στα πρακτικά τους ουσιώδεις ισχυρισμούς των διαδίκων και τις καταθέσεις των μαρτύρων και να μνημονεύσει τα έγγραφα που προσήχθησαν από τους διαδίκους.

«Οι διάδικοι δύνανται να καταθέσουν υπόμνημα, στο οποίο να αναπτύσσουν τους ισχυρισμούς που πρόβαλλαν, μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από τη συζήτηση και να αντικρούσουν τους ισχυρισμούς του αντιδίκου τους μέσα στις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες.»

9. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου.

Ενορκες βεβαιώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη.

Πραγματογνωμοσύνη δεν επιτρέπεται να διαταχθεί.

Εάν υπάρχει ανάγκη αυτοψίας, διεξάγεται μέσα σε πέντε ημέρες από τη συζήτηση. Προς τούτο το δικαστήριο ανακοινώνει στους διαδίκους, κατά τη συζήτηση, την ημέρα και την ώρα της αυτοψίας. Η ανακοίνωση

καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων. Το πόρισμα της αυτοψίας καταχωρίζεται στα πρακτικά.

«Οι μαρτυρίες προσώπων που δεν έχουν ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης δεν λαμβάνονται υπόψη για τη διάγνωση της αξίας των απαλλοτριούμενων ακινήτων, όταν αυτή υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ για κάθε είδος αποζημιούμενου αυτοτελώς περιουσιακού στοιχείου.»

10. Το δικαστήριο εκτιμά ελευθέρως τα αποδεικτικά μέσα που προσήχθησαν από τους διαδίκους και οφείλει να εκδώσει απόφαση μέσα σε τριάντα ημέρες από τη συζήτηση. Κατά της απόφασης αυτής δεν επιτρέπονται ένδικα μέσα.

«11. Ειδικά για τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία ή και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου τηρούνται απαρεγκλίτως, οι δε σχετικές υποθέσεις προσδιορίζονται και δικάζονται καθ' υπέρβαση του ορισμένου αριθμού υποθέσεων κατά δικάσιμο, που τυχόν έχει αποφασισθεί από τις Ολομέλειες των Δικαστηρίων.»

Άρθρο: 20

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Τίτλος Άρθρου

Οριστικός προσδιορισμός αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ, ΔΙΚΑΣΙΜΟΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ, ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Σχόλια

Σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρου 19 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α΄ 207), η εγγυητική επιστολή που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 άρθρου 7Α του παρόντος νόμου, παρέχεται στους δικαιούχους υποχρεωτικώς μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την έκδοση της απόφασης προσδιορισμού της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης σύμφωνα με το παρόν άρθρο και τα άρθρα 19 και 21 του παρόντος νόμου (βλ. και σχόλια στα άρθρα αυτά). Η παράδοση της εγγυητικής επιστολής γίνεται στους αναγνωρισμένους δικαστικά δικαιούχους, άλλως παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή στα γραφεία αυτού της τοποθεσίας του ακινήτου, το οποίο και την παραδίδει σε αυτούς που θα αναγνωρισθούν δικαιούχοι. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7Α του παρόντος νόμου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του Ν. 3175/2003. Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 19 Ν. 3175/2003, για την εκτίμηση, στην οποία προβαίνει το δικαστήριο, προκειμένου να καταβληθεί εύλογη αποζημίωση, λαμβάνεται υπόψη και η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, που συντάσσεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την περιέλευση στον Πρόεδρο της Επιτροπής της πράξης ορισμού εμπειρογνώμονα που προβλέπεται στην παραπάνω διάταξη, ο οποίος γίνεται μέσα σε πέντε ημέρες από την περιέλευση της σχετικής αίτησης του Προέδρου της Επιτροπής στο δικαστήριο του παρόντος άρθρου. Η αίτηση της παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου 15 μπορεί να υποβάλλεται και πριν από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης μετά την, κατά την παρ. 5 άρθρου 3 του παρόντος νόμου, ανακοίνωση. Η εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης για αυτή την αιτία δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της, για τον οποίο η διαδικασία χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 19 και 21 του παρόντος νόμου. Ο επισπεύδων υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης του Εφετείου για την έναρξη των εργασιών. ===== -Η παρ. 10 προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 131 του ν. 4070/2012 (Α΄ 82/10.4.2012). -Οι παρ.1 και 2 του παρόντος τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.13 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α΄90/18.4.2013)και το τελευτ.εδάφιο της παρ.2 εφαρμόζεται και στις κηρυχθείσες απαλλοτριώσεις για τις οποίες δεν έχει κατατεθεί αίτηση οριστικού καθορισμού αποζημίωσης κατά τη δημοσίευση του ν.4146/2013.

Κείμενο Άρθρου

«1. Αρμόδιο να προσδιορίσει οριστικά την αποζημίωση είναι το εφετείο της παραγράφου 1 του άρθρου 19 με τριμελή σύνθεση.

2. Μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης του μονομελούς εφετείου για τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης, κάθε ενδιαφερόμενος δικαιούται, και αν ακόμη δεν υπήρξε διάδικος στη δίκη για τον προσωρινό καθορισμό της αποζημίωσης, να ζητήσει τον οριστικό προσδιορισμό αυτής. Εάν κάποιος από τους ενδιαφερομένους είναι κάτοικος αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής, η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης είναι για όλους τους ενδιαφερομένους εξήντα ημέρες. Εάν η προαναφερόμενη απόφαση δεν επεδόθη, η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης περί οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης είναι σε κάθε περίπτωση έξι μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης, με την επιφύλαξη εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 9.»

3. Το δικόγραφο της αίτησης κατατίθεται στη γραμματεία του εφετείου. Ο πρόεδρος του εφετείου ορίζει δικάσιμο σε χρόνο όχι βραχύτερο από τριάντα ημέρες ούτε μακρότερο από σαράντα ημέρες από την κατάθεση της αίτησης. Ακολούθως η αίτηση επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος σε εκείνους κατά των οποίων απευθύνεται μέσα σε είκοσι ημέρες από τον ορισμό της δικασίμου και πάντως δεκαπέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως. Εάν εκείνοι κατά των οποίων απευθύνεται η αίτηση είναι κάτοικοι αλλοδαπής ή άγνωστης διαμονής, η επίδοση πρέπει να γίνει τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, παρατεινομένου αναλόγως του χρόνου ορισμού της δικασίμου.

4. Εάν η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης παρήλθε άπρακτη, η αποζημίωση που προσδιορίστηκε προσωρινό καθίσταται οριστική για τον ενδιαφερόμενο που δεν άσκησε αίτηση.

Η εμπρόθεσμη αίτηση για οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης αφορά αποκλειστικά το συμφέρον του αιτούντος, προς αύξηση ή μείωση μόνον υπέρ αυτού της αποζημίωσης που προσδιορίστηκε προσωρινά.

5. Εάν ασκηθεί παραδεκτώς αίτηση, εκείνος κατά του οποίου απευθύνεται δύναται να ασκήσει με τις προτάσεις, που κατατίθενται, με την ποινή του απαραδέκτου, πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση, αντίθετη αίτηση για τα ίδια ακίνητα για τα οποία ζητείται με την αίτηση ο οριστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 7 έως και 9 του προηγούμενου άρθρου 19 εφαρμόζονται αναλόγως.

Το εφετείο δύναται, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για τη διάγνωση της αλήθειας, να διακόψει ή να παρατείνει τη συζήτηση σε περισσότερες συνεδριάσεις, οι οποίες δεν δύναται να απέχουν μεταξύ τους περισσότερο από είκοσι ημέρες. Πάντως η έκδοση της οριστικής απόφασης δεν επιτρέπεται να βραδύνει περισσότερο από ένα έτος από την άσκηση της αίτησης.

7. Το εφετείο δύναται να διατάξει πραγματογνωμοσύνη, εφόσον είναι απαραίτητη για τη διάγνωση της αλήθειας.

Η πραγματογνωμοσύνη ενεργείται κατά τις διατάξεις των άρθρων 368 και επομένων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Κατ' απόκλιση από τις διατάξεις αυτές: α) το δικαστήριο εκδίδει την απόφαση για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης και το διορισμό των πραγματογνωμόνων μέσα σε είκοσι ημέρες από τη συζήτηση, β) εάν διατάχθηκε έγγραφη γνωμοδότηση των πραγματογνωμόνων, αυτή υποβάλλεται μέσα σε τριάντα ημέρες από την όρκισή τους και γ) εάν διατάχθηκε προφορική γνωμοδότηση, οι πραγματογνώμονες εκθέτουν τη γνώμη τους ενώπιον του δικαστηρίου κατά τη νέα συζήτηση.

Με την απόφαση του δικαστηρίου, με την οποία διατάσσεται

πρακτογνωμοσύνη και διορίζεται πραγματογνώμονας, προσδιορίζεται συγχρόνως και η νέα δικάσιμος για την περαιτέρω συζήτηση, η οποία δεν δύναται να απέχει περισσότερο από εξήντα ημέρες από τη δημοσίευση της παρεμπίπτουσας αυτής απόφασης.

8. Το εφετείο, εκτιμώντας ελεύθερα τα αποδεικτικά μέσα που προσήχθησαν από τους διαδίκους γενικά, οφείλει να εκδώσει οριστική απόφαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την τελευταία συζήτηση της αίτησης.

9. Αν η απόφαση του εφετείου εκδοθεί μετά τη συντέλεση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η τυχόν επιπλέον αποζημίωση καταβάλλεται στο δικαιούχο ή παρακατατίθεται σε προθεσμία έξι μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης. Σε περίπτωση μη κοινοποίησης η προθεσμία είναι ένα έτος από την έκδοση της απόφασης. Τυχόν μεταγενέστερη κατάθεση επιβαρύνεται με τον ισχύοντα εκάστοτε νόμιμο τόκο.

«10. Εφόσον η απαλλοτρίωση έχει αρθεί αυτοδικαίως, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 11 ή ανακλήθηκε νομίμως, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 11, δεν υφίσταται δικαίωμα του καθ' ου η απαλλοτρίωση για την έγερση καταψηφιστικής αγωγής με αντικείμενο την καταβολή της οριστικής αποζημίωσης.»

Άρθρο: 21

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Τίτλος Άρθρου

Αίτηση απευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Σχόλια

Σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρου 19 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207), η εγγυητική επιστολή που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 άρθρου 7Α του παρόντος νόμου, παρέχεται στους δικαιούχους υποχρεωτικώς μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την έκδοση της απόφασης προσδιορισμού της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης σύμφωνα με το παρόν άρθρο και τα άρθρα 19 και 20 του παρόντος νόμου (βλ. και σχόλια στα άρθρα αυτά). Η παράδοση της εγγυητικής επιστολής γίνεται στους αναγνωρισμένους δικαστικά δικαιούχους, άλλως παρακατατίθεται στο Ταμείο

Παρακαταθικών και Δανείων ή στα γραφεία αυτού της τοποθεσίας του ακινήτου, το οποίο και την παραδίδει σε αυτούς που θα αναγνωρισθούν δικαιούχοι. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7Α του παρόντος νόμου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του Ν. 3175/2003. Σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρου 19 Ν. 3175/2003, για την εκτίμηση, στην οποία προβαίνει το δικαστήριο, προκειμένου να καταβληθεί εύλογη αποζημίωση, λαμβάνεται υπόψη και η έκθεση της εκτιμητικής επιτροπής του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, που συντάσσεται το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την περιέλευση στον Πρόεδρο της Επιτροπής της πράξης ορισμού εμπειρογνώμονα που προβλέπεται στην παραπάνω διάταξη, ο οποίος γίνεται μέσα σε πέντε μέρες από την περιέλευση της σχετικής αίτησης του Προέδρου της Επιτροπής στο δικαστήριο του παρόντος άρθρου 19 του παρόντος άρθρου. Η αίτηση της παρ. 2 του ανωτέρω άρθρου 15 μπορεί να υποβάλλεται και πριν από την κήρυξη της απαλλοτριώσης μετά την, κατά την παρ. 5 άρθρου 3 του παρόντος νόμου, ανακοίνωση. Η εκτίμηση του ύψους της αποζημίωσης για αυτή την αιτία δεν δεσμεύει τον δικαστή του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της, για τον οποίο η διαδικασία χωρεί αυτοτελώς, κατά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο και στα άρθρα 19 και 20 του παρόντος νόμου. Ο επισπεύδων υποχρεούται να ζητήσει τον προσωρινό ή οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε ένα μήνα από την κοινοποίηση ή γνώση της απόφασης του Εφετείου για την έναρξη των εργασιών. -Οι παρ.1 και 3 του παρόντος τίθεται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.14 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013).

Κείμενο Άρθρου

«1. Η αίτηση για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης δύναται να ασκηθεί και απευθείας, εφόσον δεν εκκρεμεί αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερομένου για προσωρινό προσδιορισμό αυτής ή δεν έχει εκδοθεί απόφαση που να την προσδιορίζει προσωρινώς.

2. Η αίτηση ασκείται και συζητείται κατά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

3. Μέχρι την πρώτη συζήτηση της αίτησης περί οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης, κάθε άλλος ενδιαφερόμενος δικαιούται να ζητήσει τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημίωσης από το αρμόδιο δικαστήριο. Στην περίπτωση αυτή καταργείται η δίκη για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης ως προς τα ακίνητα για τα οποία ζητήθηκε ο προσωρινός προσδιορισμός.»

Άρθρο: 22

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ-ΔΙΑΔΙΚΟΙ-ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Τίτλος Άρθρου

Αναίρεση

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ, ΑΝΑΙΡΕΣΗ

Σχόλια

- Η παρ. 4 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 131 [και ΟΧΙ με την παρ. 4 του άρθρου 132, όπως ΠΡΟΦΑΝΩΣ ΕΚ ΠΑΡΑΔΡΟΜΗΣ αναφέρεται στην παρ. 10 του άρθρου 146] του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Άρθρου

1. Κατά της απόφασης του εφετείου περί οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της αναίρεσης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Εάν δεν επεδόθη η απόφαση του εφετείου, η προθεσμία προς άσκηση αναίρεσης είναι σε κάθε περίπτωση ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης.

2. Η δικάσιμος της αναίρεσης προσδιορίζεται μέσα σε τέσσερις μήνες από την κατά το άρθρο 568 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας κατάθεση αντιγράφου της αίτησης αναίρεσης στη γραμματεία του Αρείου Πάγου. Σε περίπτωση αναβολής η νέα δικάσιμος ορίζεται από το δικαστήριο μέσα σε τρεις μήνες.

3. Στην κατ' αναίρεση δίκη εφαρμόζονται, όσον αφορά τη δικαστική δαπάνη, οι διατάξεις των άρθρων 173 και 193 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

"4. Σε περίπτωση που ο αριθμός των αναιρεσιβλήτων υπερβαίνει τους είκοσι (20), η κλήτευσή τους στη δίκη μπορεί διενεργηθεί κατά τις διατάξεις του δεύτερου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 19. Για την προθεσμία κλήτευσης ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 568 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Η αίτηση μπορεί να κοινοποιηθεί επίσης, είτε στο δικηγόρο που εκπροσώπησε τον αναιρεσιβλήτο κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της

ουσίας, είτε στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο, είτε στον αναιρεσίβλητο στη διεύθυνση που δήλωσε στα δικαστήρια της ουσίας. Ο δικηγόρος οφείλει να παραδώσει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Σε κάθε περίπτωση, επί των υποθέσεων αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων, δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 3 του άρθρου 576 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και η υπόθεση χωρίζεται και η συζήτηση της αίτησης αναίρεσης χωρεί νομίμως, ως προς όσους έχουν κλητευθεί".

Άρθρο: 23

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΕΓΓΥΗΣΗ-ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Τίτλος Άρθρου

Συμβιβαστικός προσδιορισμός αποζημίωσης

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ, ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Σχόλια

- Η παρ. 5 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 131 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Άρθρου

1. Το δικαστήριο, κατά τη δικάσιμο και πριν από κάθε συζήτηση της αίτησης περί προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης, επιδιώκει συμβιβασμό μεταξύ των διαδίκων.

Εάν επιτευχθεί συμβιβασμός, συντάσσεται ατελώς σχετικό πρακτικό. Με την υπογραφή του πρακτικού από τους διαδίκους η διαδικασία του

προσδιορισμού της αποζημίωσης περατώνεται.

2. Η αποζημίωση δύναται να προσδιορισθεί και με εξώδικο συμβιβασμό που καταρτίζεται εγγράφως και ατελώς.

3. Ο συμβιβαστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης ισχύει με την αίρεση ότι ο διάδικος που μετέσχε στο συμβιβασμό θα αναγνωρισθεί τελικό ως δικαιούχος κατά τη διαδικασία των άρθρων 26 και επόμενα του παρόντος. Η παρακατάθεση της αποζημίωσης που καθορίστηκε με συμβιβασμό επιφέρει τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, η συντέλεση όμως αυτή ισχύει με την ίδια αίρεση.

4. Ο συμβιβαστικός προσδιορισμός της αποζημίωσης επιφέρει αποτελέσματα μόνον μεταξύ εκείνων που μετείχαν σε αυτόν.

«5. Η εντολή προς τον δικαστικό εκπρόσωπο του Δημοσίου για παράσταση περιλαμβάνει και την κατάρτιση συμβιβασμού, εάν η συνολική αποζημίωση κατά δικαιούχο δεν υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ».

Άρθρο: 24

Ημ/νία: 17.01.2018

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΕΓΓΥΗΣΗ-ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Τίτλος Άρθρου

Εγγυοδοσία

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ, ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑ

Σχόλια

Το παρόν τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 172 του ν. 4512/2018 ΦΕΚ Α 5/17.1.2018.

Κείμενο Άρθρου

« 1. Η προσωρινά καθορισμένη αποζημίωση αποδίδεται ελεύθερα σε ποσοστό 70%. Το υπόλοιπο μπορεί να αποδοθεί ύστερα από προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής πιστωτικού ιδρύματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα, χωρίς καμία άλλη διατύπωση. Ο

δικαιούχος της αποζημίωσης μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο προσωρινού καθορισμού ή αναγνώρισης των δικαιούχων, τη μείωση ή την αντικατάσταση της εγγυητικής επιστολής με άλλο είδος εγγύησης και στην περίπτωση αυτή ορίζεται το μέγεθος και ο τρόπος εγγυοδοσίας. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται αναλογικά και για τις καταβαλλόμενες δικηγορικές αμοιβές των πληρεξούσιων Δικηγόρων.

2. Κατά το μέρος που επήλθε η περίπτωση για την οποία δόθηκε η εγγύηση, αυτή καταπίπτει υπέρ εκείνου προς χάρη του οποίου δόθηκε, αλλιώς αποδίδεται, μετά τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης σε εκείνον που την έδωσε ή παύει να ισχύει εφεξής. Κάθε διαφορά σχετική με την κατάπτωση ή την απόδοση εγγύησης λύεται οριστικά από το δικαστήριο της παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 2882/2001 κατά τη διαδικασία των άρθρων 683 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.».

Άρθρο: 25

Ημ/νία: 06.05.2001

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ-ΑΠΩΛΕΣΘΕΙΣΑ ΠΡΟΣΟΔΟΣ

Τίτλος Άρθρου

Αποζημίωση για απωλεσθείσα πρόσοδο

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΓΙΑ ΑΠΩΛΕΣΘΕΙΣΑ ΠΡΟΣΟΔΟ

Κείμενο Άρθρου

Σε περίπτωση αναγκαστικής απαλλοτρίωσης καλλιεργούμενων αγροτικών ακινήτων ή προσοδοφόρων ιδιωτικών δασών ή προσοδοφόρων αστικών ακινήτων, που κατελήφθησαν νομίμως μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, όποιος έχει εμπράγματο δικαίωμα επί τούτων δύναται να ζητήσει αποζημίωση από το βαρυνόμενο με τη δαπάνη της απαλλοτρίωσης για την απωλεσθείσα πρόσοδο του ακινήτου, από την κατάληψή του μέχρι την είσπραξη της προκατατεθείσας αποζημίωσης, εφόσον η καθυστέρηση της είσπραξης δεν οφείλεται σε λόγους που ανάγονται στον ίδιο ή σε υπαιτιότητα τρίτου.

Η σχετική αγωγή ασκείται ενώπιον του εφετείου κατά τη διαδικασία του άρθρου 19, χωρίς όμως να αποκλείεται η έκδοση προδικαστικής απόφασης. Στην περίπτωση υπαιτιότητας τρίτου, η κατ' αυτού αγωγή του δικαιούχου της αποζημίωσης ασκείται κατά την αυτή διαδικασία.

Άρθρο: 26

Ημ/νία: 10.04.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Τίτλος Άρθρου

Δικαστική αναγνώριση δικαιούχων

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Σχόλια

Η εντός " " προθεσμία της παρ. 3 και η παρ. 4 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με τις περιπτ. α και β, αντίστοιχα, της παρ. 7 άρθρου 1 Ν. 2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18). Σύμφωνα με το άρθρο 32 Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110), που τροποποιεί το άρθρο 2 Ν. 2985/2002, η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει πλέον από 01.01.2002 (παλαιά έναρξη ισχύος 04.02.2002).
===== - Οι παρ. 3, 4 και 5 τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012). - Η παρ. 11 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 132 του ν. 4070/2012 (Α' 82/10.4.2012).

Κείμενο Άρθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

1. Η αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημίωσης γίνεται με δικαστική απόφαση, κατά την ειδική διαδικασία που ορίζεται με τις διατάξεις του παρόντος.

2. Αρμόδιο για την αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημίωσης είναι το μονομελές πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο που απαλλοτριώθηκε ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτού.

Το πρωτοδικείο επιλαμβάνεται μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου.

«3. Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους μπορεί, με δικόγραφο κοινοποιούμενο στους αντιδίκους δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την συζήτηση της, κατά το άρθρο 18 και επόμενα του παρόντος, αίτησης για τον προσωρινό ή οριστικό καθορισμό της αποζημίωσης, να ζητήσει την αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημίωσης με την ίδια απόφαση. Η αίτηση, επί ποινή απαραδέκτου συνοδεύεται με βεβαίωση του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας περί προβολής ή μη των δικαιωμάτων του Δημοσίου στο απαλλοτριούμενο και στη περίπτωση που η έκταση είναι δασικού χαρακτήρα, βεβαίωση της Δασικής Υπηρεσίας περί προβολής ή μη δικαιωμάτων κυριότητας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ν. 3208/2003 (Α' 303). Δεν είναι δυνατή η συζήτηση του αιτήματος αναγνώρισης, εφόσον α) εκκρεμεί αίτηση διόρθωσης ή συμπλήρωσης του κτηματολογικού διαγράμματος και πίνακα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16, ή β) δεν έχει υποβληθεί αίτηση διόρθωσης και το απαλλοτριούμενο, όπως περιγράφεται στην αίτηση, δεν συμπίπτει με τα στοιχεία του κτηματολογικού πίνακα και του διαγράμματος. Αν το Δικαστήριο απορρίψει το αίτημα, η αναγνώριση δικαιούχων γίνεται κατά τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.

4. Η αίτηση για την αναγνώριση δικαιούχων κοινοποιείται, με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου, στους Προϊσταμένους της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας και της οικείας δασικής αρχής, οι οποίοι υποχρεούνται, εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση, να χορηγήσουν στον ενδιαφερόμενο ή να υποβάλλουν απευθείας στο Δικαστήριο έγγραφη βεβαίωση περί προβολής ή μη δικαιωμάτων του Δημοσίου στο απαλλοτριούμενο, σύμφωνα με τις ισχύουσες περί δημοσίων κτημάτων διατάξεις και τις αντίστοιχες της δασικής νομοθεσίας. Η κοινοποιούμενη ως άνω αίτηση συνοδεύεται υποχρεωτικά με όλα τα απαιτούμενα για την απόδειξη του δικαιώματος ιδιοκτησίας του αιτούντος έγγραφα και διαγράμματα.

5. Η παράλειψη χορήγησης ή υποβολής των βεβαιώσεων από τα όργανα της προηγούμενης παραγράφου, εντός της προθεσμίας, συνιστά παράβαση καθήκοντος, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος κάθε φορά Υπαλληλικού Κώδικα».

6. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου, αφού λάβει τα στοιχεία που του υποβάλλονται, ορίζει με πράξη του κατά προτίμηση τον τόπο και χρόνο της συζήτησης. Αντίγραφο της σχετικής πράξης με κλήση προς εμφάνιση κοινοποιείται, με επιμέλεια του δικαστηρίου, στον υπόχρεο προς πληρωμή της αποζημίωσης και σε εκείνους που φέρονται ως ιδιοκτήτες ή έχουν εμπράγματα δικαιώματα, δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Αν αυτός προς τον οποίο πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι κάτοικος εξωτερικού ή άγνωστης διεύθυνσης, η προθεσμία της επίδοσης είναι πενήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Στην περίπτωση αυτή, παρατείνεται αναλόγως ο χρόνος προσδιορισμού της δικασίμου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για τις επιδόσεις.

7. Το δικαστήριο αναγνωρίζει τους δικαιούχους της αποζημίωσης με βάση κάθε στοιχείο που προσκομίζουν οι διάδικοι ή που το εξετάζει αυτεπαγγέλτως. Η αναγνώριση γίνεται με την έκδοση οριστικής απόφασης που είναι ενιαία για όλους όσους προβάλλουν δικαιώματα στο ακίνητο που απαλλοτριώθηκε. Σε περίπτωση απαλλοτρίωσης χώρου εντός σχεδίου πόλεως που διαιρείται, κατά το κτηματολογικό διάγραμμα, σε οικοδομικά τετράγωνα, κάθε οικοδομικό τετράγωνο θεωρείται αυτοτελής έκταση για την οποία μπορεί να εκδοθεί ενιαία αναγνωριστική απόφαση.

8. Στη διαδικασία του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 18 και των παραγράφων 5 έως 10 του άρθρου 19.

9. Η νομή καθ' εαυτήν δεν θεμελιώνει δικαίωμα αποζημίωσης.

10. Η υποθήκη δεν κωλύει την αναγνώριση του δικαιώματος που απαλλοτριώθηκε μαζί με το βάρος αυτής, εφαρμοζομένων των διατάξεων του άρθρου 1288 του Α.Κ.

«11. Το δικαστήριο απέχει να εκδώσει απόφαση αναγνώρισης των δικαιούχων της αποζημίωσης: α) εάν η κυριότητα του απαλλοτριωμένου ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επ' αυτού πιθανολογείται ότι ανήκει στο Δημόσιο, β) εάν η κυριότητα του απαλλοτριωμένου ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επ' αυτού διεκδικείται από περισσότερους και είναι δυσχερής η διακρίβωση του δικαιούχου, γ) εάν το αίτημα του αξιούντος την αναγνώριση δεν είναι σύμφωνο με τον κτηματολογικό πίνακα και διάγραμμα και δεν έχει υποβάλλει σχετικό αίτημα, προ τριμήνου, από την συζήτηση στην αρμόδια Υπηρεσία για την διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 16 και δ) εάν δεν αποδεικνύεται το δικαίωμα του αξιούντος να αναγνωρισθεί ως δικαιούχος της αποζημίωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο επικαλούμενος νέα στοιχεία δύναται με αυτοτελή αίτηση να ζητήσει μόνο μια φορά ακόμη να αναγνωρισθεί ως δικαιούχος κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, επιτρεπόμενης και πραγματογνωμοσύνης, που διατάσσεται και διεξάγεται κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 7 του άρθρου 20. Εάν το δικαστήριο απόσχει να εκδώσει απόφαση αναγνώρισης του δικαιούχου της αποζημίωσης, η κυριότητα του απαλλοτριωμένου και τα άλλα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτού, κρίνονται κατά την τακτική διαδικασία.»

12. Η απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου για την αναγνώριση δικαιούχων δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Διάδικοι ή τρίτοι, που αξιώνουν δικαιώματα στο απαλλοτριωμένο ακίνητο, δύνανται να τα ασκήσουν κατά την τακτική διαδικασία, έστω και εάν δεν προβλήθηκαν κατά την ειδική διαδικασία αναγνώρισης δικαιούχων, προς είσπραξη της αποζημίωσης ή αναζήτηση αυτής από εκείνον που την εισέπραξε ή από εκείνον υπέρ του οποίου εκδόθηκε το χρηματικό ένταλμα πληρωμής, χωρίς αυτό να ασκεί επιρροή στη διαδικασία της απαλλοτρίωσης.

Άρθρο: 27

Ημ/νία: 18.04.2013

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Τίτλος Άρθρου

Διοικητική αναγνώριση δικαιούχων

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Σχόλια

- Οι παρ.1,2,3 και 4 του παρόντος τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παρ.15 του άρθρου 76 του ν.4146/2013 (ΦΕΚ Α'90/18.4.2013) και η παρ.4 εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς απαλλοτριώσεις.

Κείμενο Άρθρου

«1. Η αναγνώριση του δικαιούχου της αποζημίωσης δύναται να ενεργείται και διοικητικώς, εφόσον έχει προσδιορισθεί, ή εξωδίκως η τιμή μονάδας. Η διοικητική αναγνώριση χωρεί εφόσον η απαλλοτρίωση έχει κηρυχθεί κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1, υπόχρεο προς πληρωμή είναι το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και η αξιούμενη αποζημίωση, με βάση την προσδιορισθείσα τιμή μονάδας, δεν υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

2. Για τη διοικητική αναγνώριση των δικαιούχων συνιστάται στην Κτηματική Υπηρεσία στην περιφέρεια της οποίας βρίσκεται το απαλλοτριούμενο ακίνητο επιτροπή, η οποία αποτελείται από έναν πρωτοδίκη, που υπηρετεί στην έδρα του Πρωτοδικείου και προτείνεται με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του πρωτοδικείου τούτου, ως Πρόεδρο, ένα δικαστικό αντιπρόσωπο του Ν.Σ.Κ. που προτείνεται με έναν αναπληρωτή του από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και από τον Διευθυντή της Κτηματικής Υπηρεσίας ή τον νόμιμο αναπληρωτή του. Η επιτροπή αυτή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης

3. Η επιτροπή συνεδριάζει με παρόντα όλα τα μέλη της.

Στην επιτροπή εισηγείται χωρίς ψήφο ο Προϊστάμενος του τμήματος Απαλλοτριώσεων της Κτηματικής Υπηρεσίας ή υπάλληλος αυτής που προτείνεται από τον Διευθυντή της. Γραμματέας της Επιτροπής, με έναν αναπληρωτή του ορίζεται, από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας. Στα μέλη, στον εισηγητή και στον γραμματέα της επιτροπής παρέχεται αμοιβή κατά τις κείμενες διατάξεις, η οποία βαρύνει το Δημόσιο.

4. Η αίτηση για τη διοικητική αναγνώριση του δικαιούχου της αποζημίωσης μαζί με τα δικαιολογητικά και τους τίτλους υποβάλλεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία η οποία την εισάγει στην επιτροπή προς εξέταση.»

5. Η επιτροπή, η οποία ενεργεί και αυτεπαγγέλτως για τη συμπλήρωση των απαιτούμενων στοιχείων, εκτιμά όλα τα στοιχεία που υποβλήθηκαν και συγκεντρώθηκαν, καθώς και τις βεβαιώσεις των αρμόδιων αρχών. Η επιτροπή απέχει να αναγνωρίσει τον αιτούντα ως δικαιούχο της αποζημίωσης στις περιπτώσεις της παραγράφου 11 του προηγούμενου άρθρου.

Τα αναγκαία για τη διαδικασία έγγραφα συντάσσονται ή εκδίδονται ατελώς.

Η απόφαση της επιτροπής εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από την περιέλευση σε αυτήν όλων των σχετικών στοιχείων.

Άρθρο: 28

Ημ/νία: 06.05.2001

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

Τίτλος Αρθρου

Ποινικές κυρώσεις

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Κείμενο Αρθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΠΟΙΝΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Οποιος από πρόθεση υποδεικνύει ψευδή όρια ή προσάγει εικονικούς τίτλους ή παρεμβαίνει σε σχετική δίκη με οποιαδήποτε ιδιότητα, για να υποστηρίξει ανύπαρκτα δικαιώματα σε απαλλοτριωμένο ακίνητο. είτε για τον εαυτό του είτε για άλλον, τιμωρείται με φυλάκιση, επιφυλασσομένων των τυχόν βαρύτερων ποινών του Ποινικού Κώδικα.

2. Οποιος, κατά παράβαση του άρθρου 6, παρακωλύει από πρόθεση την εκτέλεση των προκαταρκτικών εργασιών για την καταμέτρηση του απαλλοτριωτέου ακινήτου προς σύνταξη κτηματολογικού διαγράμματος και πίνακα, τιμωρείται με φυλάκιση έως έξι μήνες, εάν με άλλη διάταξη δεν τιμωρείται βαρύτερα.

Άρθρο: 29

Ημ/νία: 22.03.2012

Ημ/νία Ισχύος: 06.05.2001

Περιγραφή όρου θησαυρού: ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

Τίτλος Αρθρου

Διατηρούμενες, μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Λήμματα

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ, ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Σχόλια

- Η περίπτ. ε της παρ. 12 προστέθηκε από 09.10.2001 με την παρ. 7 άρθρου 11 Ν. 2947/2001 (ΦΕΚ Α' 228). Στην παρ. 9, προστέθηκε νέα περίπτ. δ και η παλαιά περίπτ. δ αναριθμήθηκε σε περίπτ. ε με την παρ. 1 άρθρου 22 Ν. 3175/2003 (ΦΕΚ Α' 207). - Η παρ. 11α προστέθηκε με το άρθρο 35 του ν. 4061/2012 (ΦΕΚ Α' 66/22.3.2012). - Η περ. γ' της παρ. 12 καταργήθηκε και οι περ. δ' και ε' αναριθμήθηκαν σε γ' και δ' με το άρθρο 37 παρ. 1κ του ν. 4061/2012 (ΦΕΚ Α' 66/22.3.2012).

Κείμενο Αρθρου

1. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται επί των απαλλοτριώσεων που κηρύσσονται από την έναρξη ισχύος του και εφεξής.

2. Απαλλοτριώσεις που κηρύχθηκαν από 1ης Φεβρουαρίου 1971 και εφεξής διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος από το σημείο στο οποίο βρίσκονται κατά την έναρξη της ισχύος αυτού. Εξαιρούνται τα θέματα εκείνα για τα οποία κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχει κοινοποιηθεί εισαγωγικό δικόγραφο της σχετικής δίκης ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου ή έχει εκδοθεί σχετική διοικητική πράξη, ως προς τα οποία εφαρμόζονται μόνον οι διαδικαστικές διατάξεις του παρόντος.

3. Οι διατάξεις περί παραγραφής και προθεσμιών του παρόντος εφαρμόζονται και επί απαλλοτριώσεων που κηρύχθηκαν από 1ης Φεβρουαρίου 1971 και εφεξής, εφόσον οι σχετικές αξιώσεις έχουν γεννηθεί αλλά δεν έχουν παραγραφεί κατά την έναρξη ισχύος αυτού. Εάν ο χρόνος της παραγραφής και των προθεσμιών που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος είναι βραχύτερος εκείνου που ορίζεται από τις παλαιές διατάξεις, τότε από την έναρξη ισχύος του παρόντος ισχύει ο βραχύτερος και αρχίζει από αυτήν. Εάν ο χρόνος της παραγραφής και των προθεσμιών με βάση τις παλαιές διατάξεις συμπληρώνεται νωρίτερα από το βραχύτερο χρόνο που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος, η παραγραφή ή προθεσμία συμπληρώνεται με την πάροδο του χρόνου που ορίζεται από τις παλαιές διατάξεις.

4. Επί απαλλοτριώσεων που κηρύχθηκαν πριν από την 1η Φεβρουαρίου 1971 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις από τις οποίες διέπονταν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος. Για τον καθορισμό όμως της οριστικής τιμής μονάδας εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3 και 5 έως και 8 του άρθρου 20 του παρόντος, εκτός εάν έχει κοινοποιηθεί κατά την έναρξη ισχύος αυτού η σχετική προσφυγή.

5. Απαλλοτριώσεις προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών που κηρύχθηκαν οποτεδήποτε μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα διέπονται, κατά την έκταση που ορίζεται από την παράγραφο 2, από τις διατάξεις του Κώδικα τούτου, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που ορίζονται από τις διατάξεις αυτές.

6. Οι διατάξεις του άρθρου 25 του παρόντος εφαρμόζονται μόνον επί απαλλοτριώσεων που κηρύσσονται από την έναρξη ισχύος αυτού και εφεξής.

7. Οι επιτροπές των άρθρων 15 και 27 είναι αρμόδιες να κρίνουν και επί υποθέσεων που αφορούν απαλλοτριώσεις που κηρύχθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

8. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων από τις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη η οποία αφορά θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν ή αντίκειται στις διατάξεις τούτου.

Κάθε παραπομπή στον α. ν. 1731/1939 ή στο ν. δ. 797/1971 ή γενικά στη νομοθεσία περί απαλλοτριώσεων νοείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα ότι γίνεται στις αντίστοιχες διατάξεις τούτου.

9. Οι αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που επιβάλλονται: α) για την εφαρμογή σχεδίων πόλεων και την ανάπτυξη οικιστικών περιοχών, β) υπέρ Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, γ) υπέρ της Εταιρίας Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ε.ΥΔ.Α.Π.) και «δ) υπέρ της Δ.Ε.Η. Α.Ε., ως Κυρίου του Συστήματος Μεταφοράς και του Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας για την εκτέλεση έργων επέκτασης και ενίσχυσης του Συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και του Δικτύου Διανομής των μη Διασυνδεδεμένων Νήσων μέσω των οποίων διακινείται υψηλή τάση». "ε" (δ) κατά τον μεταλλευτικό κώδικα κηρύσσονται σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις που ισχύουν για τις απαλλοτριώσεις αυτές.

Για τα μη ρυθμιζόμενα από τις παραπάνω ειδικές διατάξεις ζητήματα εφαρμόζονται συμπληρωματικώς οι διατάξεις του παρόντος κώδικα.

10. Διατάξεις μεταγενέστερες της 1ης Φεβρουαρίου 1971 που επιβάλλουν την τήρηση πρόσθετων προϋποθέσεων ειδικώς για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών αναγκαστικών απαλλοτριώσεων εξακολουθούν να εφαρμόζονται παραλλήλως προς τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 5 του άρθρου 3 κατά το μέρος που δεν προσκρούουν σε αυτές.

11. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 5 του άρθρου 3

και της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται επί των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων που μνημονεύονται στην παράγραφο 9 του παρόντος άρθρου, μόνον εφόσον οι ειδικές διατάξεις που ισχύουν για τις απαλλοτριώσεις αυτές δεν ορίζουν το αντίθετο ή δεν ρυθμίζουν διαφορετικά το θέμα.

"11α. Τα ξένα τεμάχια που συμπεριελήφθησαν στις οριστικές διανομές, για τα οποία δεν καταβλήθηκε αποζημίωση στους ιδιοκτήτες ούτε έγινε ανταλλαγή τους με άλλες δημόσιες εκτάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 242 και 243 του Αγροτικού Κώδικα, θεωρούνται απαλλοτριωμένα από την κύρωση της διανομής του αγροκτήματος. Για τον καθορισμό τιμής μονάδας και αναγνώρισης των δικαιούχων αποζημίωσης το σχετικό αίτημα εξετάζεται σύμφωνα με τα άρθρα 18, 19, 20, 21, 22, και 26. Με την ίδια διαδικασία εξετάζονται και οι εκκρεμείς αιτήσεις ενώπιον των Επιτροπών Απαλλοτριώσεων. Εξαιρούνται τα θέματα εκείνα για τα οποία έχει κοινοποιηθεί εισαγωγικό δικόγραφο της σχετικής δίκης ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου. Η αξίωση για την ανταλλαγή του τεμαχίου ή την καταβολή της αποζημίωσης παραγράφεται μετά τη πάροδο πέντε (5) ετών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας διάταξης."

12. Διατηρούνται σε ισχύ: α) το άρθρο 1 παράγραφος 5 και τα άρθρα 3 και 5 του ν. 653/1977 "περί υποχρέωσης των παροδίων ιδιοκτητών δια την διάνοιξιν εθνικών οδών κ.λπ.", όπως ισχύει κάθε φορά, β) οι ειδικές διατάξεις με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα απαλλοτριώσεων επί των περιπτώσεων του άρθρου 18 του Συντάγματος, γ)(Παραλείπεται ως μη ισχύουσα.) , "γ" (δ) "διατάξεις που έχουν θεσπιστεί ειδικώς για συγκεκριμένα έργα και "δ" (ε) οι διατάξεις με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα απαλλοτριώσεων για τα έργα που εξυπηρετούν τη τέλεση των Ολυμπιακών και των Παραολυμπιακών Αγώνων 2004 και οι σε αυτές παραπέμπουσες διατάξεις".

13. Τα προβλεπόμενα στον παρόντα Κώδικα χρηματικά όρια δύνανται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών .

14. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται λεπτομερειακά ζητήματα σχετιζόμενα με την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

15. Οι κατά τον παρόντα Κώδικα διαβιβαζόμενες στο φύλακα μεταγραφών πράξεις, έγγραφα και αποφάσεις υποβάλλονται, κατά τους ορισμούς του ν . 2664/ 1998, και στον αρμόδιο Προϊστάμενο Κτηματολογικού Γ ραφείου , ο οποίος γενικά υπέχει και τις κατά τον παρόντα κώδικα υποχρεώσεις του φύλακα μεταγραφών."

